

Toezicht Jeugdbescherming en jeugdreclassering

William Schrikker Stichting Jeugdbescherming &
Jeugdreclassering - Clusters Zuid, Rotterdam Rijnmond en
Utrecht/Flevoland

Utrecht, mei 2025

Inhoud

De instelling aan het woord	3
<i>Conclusie van de inspectie</i>	3
1 Inleiding	4
<i>Aanleiding</i>	4
<i>Toezicht bij WSS JB&JR</i>	5
<i>Doel toezicht</i>	5
<i>Opzet van het onderzoek</i>	6
<i>Beschrijving WSS JB&JR</i>	6
2 Conclusie	9
<i>Oordeel inspecties</i>	9
3 Resultaten	13
<i>Thema 1a: Aan de uitvoering van een maatregel ligt een cliëntgerichte, integrale en tijdige analyse ten grondslag</i>	13
<i>Thema 1b: Het plan van aanpak is met de jeugdige en ouders opgesteld, sluit aan bij de verklarende analyse en komt tijdig tot stand</i>	19
<i>Thema 2: Tijdige inzet van passende hulp</i>	25
<i>Thema 3: Regie op voortgang van het beoogde resultaat</i>	32
<i>Thema 4: Gevolgen van wachttijden voor kinderen, gezinnen en ketenpartners</i>	44
<i>Thema 5: Goed bestuur</i>	47
Bijlage 1: Verantwoording van het toezicht	59
Bijlage 2: Toezichthistorie 2020 tot heden	61
Bijlage 3: Screening clientdossiers 28 januari 2025	63
Bijlage 4: Digitale vragenlijst	64
Bijlage 5: Toetsingskader	65

De instelling aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

Een meerderheid van de gezinnen vindt de samenwerking met hun jeugdzorgwerker goed. In gedwongen kader en met een complexe doelgroep is dat een prestatie. Onze werkers werken met passie, zetten door en zijn creatief, ondanks belemmeringen (zoals gebrek aan passende zorg). Onze JR-werkers zijn goed in contact met jeugdigen en ouders en spreken jongeren frequent. Cliëntdossiers zijn inzichtelijk en actueel en er wordt planmatig gewerkt. Werkers zijn hierop kritisch naar elkaar, zoals tijdens dossierdagen. Zorgaanbieders en gemeenten zijn positief over de samenwerking en er spreekt vertrouwen uit.

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

Meer samen met gezinnen plan en doelen vaststellen en daarnaar handelen, met heldere verwachtingen over en weer. Inzetten van "Jeugdbescherming in Verbinding" als methodiek, met focus op samenwerking met gezin, netwerk en partners. Implementatie van het Handelingsperspectief en effecten ervan op gezinnen monitoren. Zorgen voor voldoende contact met gezinnen zonder vaste jeugdzorgwerker. Verhogen van de prestaties op de wettelijke KPI's en op het contact met een jeugdige alleen. Behoud van voldoende vakbekwaam personeel, in het belang van cliëntcontact en van zicht en regie op de veiligheid.

Wat gaan jeugdigen en ouders hiervan merken?

Jeugdigen en ouders worden goed betrokken en voelen zich gehoord, gezien en begrepen. Zij begrijpen waarom bepaalde hulp wordt ingezet, het sluit aan bij de doelstellingen in het plan. Ouders weten wat er van hen verwacht wordt om een maatregel weer af te sluiten. Gezinnen ervaren dat de werker een actueel beeld heeft en positieve ontwikkelingen onderkent. Ouders weten het als hun gezin op de monitorlijst staat en wat ze dan kunnen verwachten. Ouders en jeugdigen worden eerder en meer op maat gesproken, aansluitend bij het individuele niveau. Kinderen worden regelmatig alleen gesproken.

Conclusie van de inspecties

De inspecties zien bij de WSS JB&JR betrokken medewerkers die onder hoge druk en in complexe situaties werken met ouders en/of jeugdigen met een beperking, waar sprake is van een ontwikkelingsbedreiging, onveiligheid of een recidiverisico. Ondanks alle inspanningen en goede intenties concluderen de inspecties dat de kwaliteit van de uitvoering van de maatregelen bij de WSS JB&JR grotendeels onvoldoende is. Jeugdigen (en hun ouders) krijgen niet tijdig de passende bescherming, begeleiding en hulp die zij nodig hebben. De inspecties hebben er geen vertrouwen in dat de WSS JB&JR erin slaagt om alle geconstateerde normafwijkingen binnen afzienbare tijd weg te nemen. Dit komt doordat de onderliggende oorzaken veelal buiten de invloedssfeer van de WSS JB&JR liggen: onder andere het structurele arbeidsmarkttekort aan gekwalificeerd personeel en een onvoldoende beschikbaar en toegankelijk hulpaanbod zijn belangrijke onderliggende externe oorzaken. De inspecties achten handhaving bij de WSS JB&JR om deze reden geen effectief middel. De inspecties verwachten dat het bestuur transparant is over tekortkomingen en over de negatieve effecten hiervan voor jeugdigen en hun gezinnen, ook als deze niet (geheel) in de eigen invloedssfeer liggen. De inspecties vertrouwen erop dat de WSS JB&JR naar aanleiding van het rapport verbeteringen binnen de eigen invloedssfeer doorvoert en expliciet aandacht besteedt aan implementatie en borging daarvan. Hierover gaan de inspecties met het bestuur in gesprek.

1 Inleiding

In maart 2025 voerden de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: de inspecties) toezicht uit bij de William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering, clusters Rotterdam Rijnmond, Zuid en Utrecht/Flevoland (hierna: WSS JB&JR).

Aanleiding

Sinds 2019 vragen de inspecties aandacht voor structurele knelpunten in de jeugdbeschermingsketen. De inspecties hebben vanaf dat moment toezicht uitgevoerd en jaarlijks [publicaties](#) uitgebracht. In 2022 hebben de inspecties een [brief](#) aan de minister voor Rechtsbescherming en de staatssecretaris van VWS geschreven. Hierin gaven zij aan dat hun instrumentarium om te interveniëren, en zo verbetering op de korte termijn te bevorderen, was uitgeput. De inspecties kondigden aan niet meer op te treden wanneer de oorzaken van het niet naleven van wet- en regelgeving liggen in het onvoldoende realiseren van een toereikend aanbod van jeugdbescherming en jeugdhulp. De inspecties vroegen de minister en staatssecretaris in

te grijpen met een aanpak die ertoe zou leiden dat elk jeugdige met een maatregel zonder vertraging bescherming of (in geval van jeugdreclassering) begeleiding en hulp zou krijgen. De inspecties lieten weten wel op te treden als instellingen in de jeugdbeschermingsketen niet 'in control' zijn op de taken waar zij zelf verantwoordelijk voor zijn en zelf grip op behoren te hebben.

Hoewel veel in gang is gezet, is in de afgelopen jaren geen (landelijke) aanpak tot stand gekomen die ertoe leidt dat elk kind met een maatregel zonder vertraging bescherming of begeleiding en hulp krijgt. In oktober 2024 stonden nog altijd 1.500 jeugdigen op een wacht- of een doorstroomlijst bij een gecertificeerde instelling. Het aantal jeugdigen met een maatregel dat wacht op passende hulp is niet in beeld. Inmiddels werken de meeste gecertificeerde instellingen met een '*Handelingsperspectief en veldnorm bij onderbezetting Gecertificeerde Instellingen*' uit 2022 (hierna: *Handelingsperspectief*). Deze werkwijze is in gezamenlijkheid door de gecertificeerde instellingen ontwikkeld. Het gebruik en de invulling hiervan verschilt per instelling, maar komt erop neer dat jeugdigen met een maatregel (tijdelijk) geen vaste jeugdzorgwerker¹ hebben, waarmee niet aan wettelijke eisen en niet aan de uitspraak van de kinderrechter wordt voldaan. De inspecties vinden dat in de evaluatie van dit *Handelingsperspectief* onvoldoende aandacht is besteed aan de effecten hiervan op jeugdigen en gezinnen.

De voortdurende knelpunten bij de jeugdbescherming en jeugdreclassering, de aanhoudende zorgelijke signalen en meldingen, het ontbreken van een aanpak die in het hier en nu leidt tot verbetering en het ontbreken van zicht op de effecten van het inzetten van het *Handelingsperspectief* leiden ertoe dat de inspecties opnieuw toezicht uitvoeren bij de gecertificeerde instellingen.

¹ In dit rapport sluiten we aan bij de terminologie van de WSS JB&JR. Waar we spreken over de jeugdzorgwerker wordt zowel jeugdbeschermmer als jeugdreclasserder bedoeld. Daar waar relevant wordt specifiek gesproken over de jeugdbeschermmer of jeugdreclasserder. In het toetsingskader wordt de overkoepelende term 'professional' gebruikt.

Toezicht bij WSS JB&JR

De inspecties hebben vijf gecertificeerde instellingen geselecteerd voor dit toezicht. De inspecties hebben WSS JB&JR geselecteerd als een van de landelijk werkende gecertificeerde instellingen.

Het selecteren van WSS JB&JR en specifieke clusters kwam tot stand door onder andere:

- De kerngegevens die WSS JB&JR in het najaar van 2024 heeft aangeleverd.
- Naar aanleiding van het [calamiteitenonderzoek](#) van 2025 maken de inspecties zich zorgen over de algemene kwaliteit van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de WSS JB&JR.
- Uit gegevens die WSS JB&JR (net als alle andere gecertificeerde instellingen) moet aanleveren bij het ministerie van Justitie en Veiligheid blijkt dat er bij de WSS JB&JR in 2024 tussen 150 en 200 jeugdigen op een 'interne monitorlijst' staan en niet gekoppeld zijn aan een vaste jeugdzorgwerker.
- Er zijn bij WSS JB&JR grote verschillen tussen de clusters wat betreft de kritieke prestatie-indicatoren (hierna: KPI's).

De toezichthistorie van WSS JB&JR sinds 2020 tot heden staat in bijlage 2 van dit rapport.

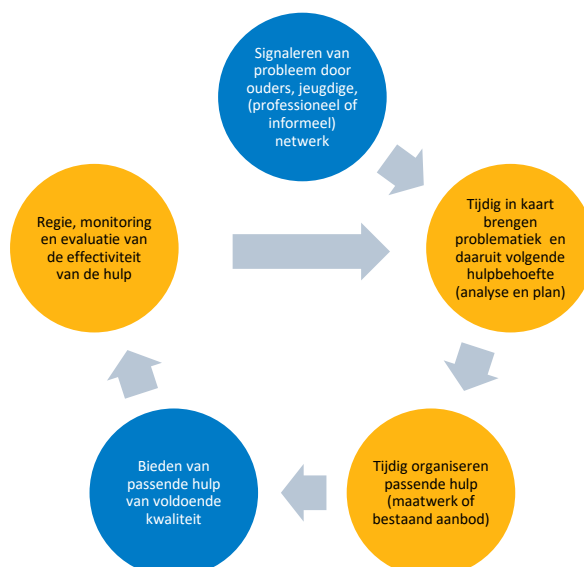
Doel toezicht

Uitgangspunt bij dit toezicht is dat elk kind met een kinderbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregel tijdig passende bescherming of begeleiding en hulp krijgt van voldoende kwaliteit. Het doel van het toezicht is om te beoordelen in welke mate de WSS JB&JR hierin slaagt, hoe het bestuur zijn verantwoordelijkheid neemt om tijdig passende bescherming of begeleiding en hulp te bieden, en om ook de effecten in beeld te brengen voor jeugdigen en gezinnen als dit onvoldoende lukt.

De inspecties hebben de volgende elementen van de taakuitvoering van de gecertificeerde instellingen getoetst:

- Instroom en plan van aanpak.
- Het toeleiden naar passende hulp en ondersteuning.
- Het houden van regie op de voortgang van het beoogde resultaat.

De samenhang van bovenstaande elementen is terug te zien in onderstaand schema:

De inspecties maken met dit toezicht daarnaast zichtbaar wat het werken met het *Handelingsperspectief* betekent voor jeugdigen met een beschermings- of reclasseringsmaatregel en voor hun gezinnen.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader zoals dit is opgenomen in bijlage 4.

Voor het toezicht hanteren de inspecties vijf thema's:

1. Cliëntgerichte, integrale en tijdige analyse en plan
2. Tijdige inzet van passende hulp
3. Regie, samenwerking, zicht op voortgang en veiligheid
4. Gevolgen van wachttijden voor jeugdigen, gezinnen en ketenpartners
5. Goed bestuur

De inspecties maken in het toezicht onder andere gebruik van wet- en regelgeving, de professionele standaard, veldnormen en beroepscode, richtlijnen voor jeugdhulp en jeugdbescherming, het handboek voor jeugdreclassering en van het Kwaliteitskader Jeugdbescherming (2023).

De inspecties gebruiken voor dit toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen wordt met elkaar vergeleken en gewogen. De bronnen die de inspecties voor dit toezicht gebruiken zijn terug te vinden in bijlage 1.

Beschrijving WSS JB&JR

WSS JB&JR is bij de Kamer van Koophandel (KvK) geregistreerd onder nummer 41200490. WSS JB&JR valt samen met De Jeugd- en Gezinsbeschermers (DJGB) en de William Schrikker Gezinsvormen (WSGV) onder Stichting Partners voor Jeugd (PvJ) (KvK: 34200840). PvJ is het bestuur van WSS JB&JR. PvJ heeft een tweehoofdig raad van bestuur en een raad van toezicht bestaande uit vier leden en een voorzitter. WSS JB&JR heeft een cliëntenraad bestaande uit tien leden. PvJ heeft een ondernemingsraad (OR) met een onderdeelcommissie WSS JB&JR (OC) bestaande uit zeven leden. Waar de inspecties in dit rapport over de ondernemingsraad spreken, bedoelen zij de onderdeelcommissie WSS JB&JR. De raad van bestuur en raad van toezicht van PvJ geven op hun website aan te handelen naar de [Zorgbrede Governance Code 2022](#).

WSS JB&JR is een landelijk werkende gecertificeerde instelling, verdeeld in twee regio's (noord en zuid) en acht regionale clusters: Noord, Overijssel, Gelderland, Noord-Holland, Utrecht/Flevoland, Zuid-Holland, Rotterdam Rijnmond en Zuid. Dit toezicht richtte zich op de clusters Utrecht/Flevoland, Rotterdam Rijnmond en Zuid. In een deel van de gemeenten is WSS JB&JR onderaannemer van de regionaal werkende gecertificeerde instelling, bij de andere gemeenten is WSS JB&JR zelf contractpartner.

De clusters bestaan uit meerdere teams voor jeugdbescherming (variërend van twee teams jeugdbescherming in cluster Overijssel tot acht teams jeugdbescherming in cluster Gelderland) en alle clusters hebben een separaat team voor jeugdreclassering. Aan elk team zijn één of meerdere gedragswetenschappers en een gebiedsmanager verbonden. Op peildatum 6 februari 2025 zijn er 743 jeugdzorgwerkers (jeugdbeschermers en jeugdreclasserders), 56 gedragswetenschappers en 40 gebiedsmanagers werkzaam bij WSS JB&JR.

WSS JB&JR beschermt en begeleidt gezinnen waarvan de ouders en/of de jeugdige een (licht verstandelijke) beperking hebben. Op peildatum 7 februari 2025 voerde WSS

JB&JR ruim 8.000 maatregelen uit en is daarmee de grootste gecertificeerde instelling van Nederland.

In- en doorstroomteams

WSS JB&JR werkt in februari 2025 in de clusters Noord- en Midden Limburg, Amsterdam, Noord-Holland, Zuid-Holland, Groningen en Utrecht met in- en doorstroomteams. Deze teams werken met een gezamenlijke caseload waarbij specifieke werkafspraken worden toegepast, afwijkend van de reguliere werkwijze. Op 27 februari 2025 zijn er, voor de gehele WSS JB&JR, 353 casussen waaraan geen vaste jeugdzorgwerker of een jeugdzorgwerker uit het in- en doorstroomteam gekoppeld is. De inspecties bezochten het in- en doorstroomteam van team Utrecht, en in het bezochte team Noord-Midden Limburg is de WSS JB&JR op 1 maart 2025 een in- en doorstroomteam gestart.

Werkwijze in- en doorstroomteam Utrecht: Team Extra

Sinds 1 november 2021 werkt de WSS JB&JR in cluster Utrecht met een in- en doorstroomteam genaamd 'Team Extra'.

Binnen dit team wordt zicht en regie gehouden op de casussen die geen vaste jeugdzorgwerker hebben. Dit kunnen zowel nieuwe casussen als langer lopende casussen betreffen. Team Extra is als instroomteam verantwoordelijk voor het contact met cliënten van de casussen die tijdelijk geen vaste jeugdzorgwerker hebben. Dit contact met betrokken hulpverlening, ouders en jeugdige vindt volgens de werkwijze minimaal eens per zes weken telefonisch of digitaal plaats. Team Extra duidt de verkregen informatie waar nodig met collega's en gedragswetenschapper en brengt elke zaak minimaal één keer per half jaar in de casuïstiekbespreking in, zo lezen de inspecties. Hoe lang een gezin wordt begeleid door Team Extra, zonder vaste jeugdbeschermer en met aangepaste werkwijze, verschilt van enkele weken tot meer dan een jaar.

Het Handelingsperspectief

De werkwijze van de in- en doorstroomteams is niet in alle gevallen haalbaar gebleken. Daar heeft WSS JB&JR besloten te werken met het *Handelingsperspectief*. Het werken met het *Handelingsperspectief* in een casus gebeurt na een formeel besluit van de directie. Voogdijmaatregelen en voorlopige ondertoezichtstellingen worden door WSS JB&JR uitgesloten van de werkwijze. Waar het door ontbreken van personele capaciteit niet mogelijk is om de maatregelen conform de wettelijke en normatieve kaders uit te voeren, hanteert WSS JB&JR een monitorlijst. Dat wil volgens de werkinstructie van WSS JB&JR zeggen; 'kinderen die ons het meest nodig hebben zijn als eerste aan de beurt, zodra dat kan.' Voor casussen op deze monitorlijst geldt dat er geen vaste jeugdzorgwerker aan gekoppeld wordt. 'Betrokken ketenpartners worden door de gecertificeerde instelling geïnformeerd en gevraagd waar mogelijk hun beschikbare capaciteiten aan te wenden voor alternatieve zorg en ondersteuning van de betreffende kinderen, jongeren en gezinnen', zo staat in de 'werkinstructie handelingsperspectief'.

De jeugdzorgwerker en gedragswetenschapper maken binnen vijf werkdagen na aanvang van de maatregel een veiligheidsinschatting met behulp van een beslisboom. Daaruit volgt een kleurcode (rood, oranje of groen) met een onderbouwing. Op basis van de kleurcode worden de vervolgstappen bepaald. Bij de kleurcodes oranje en groen gelden termijnen die afwijken van de wettelijke termijnen. Het aanvangsgesprek wordt binnen tien (in plaats van vijf) werkdagen na aanvang van de maatregel gevoerd. De veiligheidsbeoordeling wordt binnen twee weken na aanvang van de maatregel gemaakt door de jeugdzorgwerker en gedragswetenschapper.

De casussen met de kleurcode rood worden als eerstvolgende, maar bij groter gebrek aan personele bezetting niet altijd direct, aan een vaste jeugdzorgwerker toebedeeld. De oranje casussen worden verdeeld na het toedelen van de rode casussen. Groene casussen worden pas toegewezen aan een vaste jeugdzorgwerker nadat casussen met een rode en oranje kleurcategorie zijn opgepakt.

Proeftuinen

WSS JB&JR neemt deel aan verschillende regionale proeftuinen in het kader van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De inspecties hebben de kwaliteit van WSS JB&JR binnen de proeftuinen niet onderzocht.

2 Conclusie

In dit hoofdstuk geven de inspecties de conclusies weer. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe het vervolg van het toezicht eruit zal zien.

Oordeel inspecties

De inspecties zien bij de WSS JB&JR betrokken medewerkers die onder hoge druk en in een lastige context werken met ouders en/of jeugdigen met een beperking, waar sprake is van een ontwikkelingsbedreiging, onveiligheid of een recidiverisico. De inspecties zien alle inspanningen en goede intenties van de medewerkers, maar moeten ondanks dat concluderen de inspecties de kwaliteit van de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclasseringsmaatregelen bij de WSS JB&JR **grotendeels onvoldoende** is.

Onderbouwing

Het oordeel van de inspecties over de kwaliteit en de tijdigheid van de analyse en het plan is **grotendeels onvoldoende**. De inspecties komen tot dit oordeel omdat de analyse en het plan in beperkte mate samen met jeugdigen, diens ouders en betrokkenen worden gemaakt. Jeugdzorgwerkers geven aan tijd nodig te hebben om te komen tot een gezamenlijke visie, maar de contactfrequentie is – behalve bij jeugdreclasseringsmaatregelen – bij de start van een maatregel beperkt. Het plan van aanpak en de doelen sluiten niet altijd aan op de analyse van de problematiek, onderliggende oorzaken en de vastgestelde risico's.

Voor jeugdigen en ouders is niet altijd duidelijk hoe er aan doelen wordt gewerkt en het plan van aanpak is in veel gevallen niet tijdig beschikbaar. Mede bepalend in het oordeel van de inspecties is de werkwijze van de WSS JB&JR voor gezinnen die bij de start geen vaste jeugdbeschermer hebben, toegepast in de in- en doorstroomteams en het werken met het handelingsperspectief. Die gezinnen hebben te maken met wisselende jeugdzorgwerkers, waardoor het niet goed lukt tot een gezamenlijke visie te komen als start van de maatregel. Voor sommige jeugdigen en hun ouders wordt in het geheel geen plan van aanpak gemaakt bij de start van de maatregel.

Het oordeel van de inspecties over de tijdigheid van het inzetten van passende hulp is **grotendeels onvoldoende**. De inspecties komen tot dit oordeel omdat jeugdigen en hun ouders te vaak niet tijdig de passende hulp krijgen. Dit ligt meestal niet aan de inspanningen van de jeugdzorgwerkers van de WSS JB&JR. Het proces om te komen tot de inzet van hulp is veelal tijdrovend en vraagt veel verschillende inspanningen. Het heeft ook te maken met onvoldoende beschikbaarheid van passende (jeugd)hulp in het algemeen, en specifiek voor de doelgroep van de WSS JB&JR. Gemeenten zijn hier verantwoordelijk voor. Het ligt ook aan onvoldoende toegankelijkheid van de beschikbare hulp, doordat gemeenten bijvoorbeeld de inzet van de door de WSS JB&JR noodzakelijk geachte hulp heroverwegen.

De inspecties zijn positief over het systematisch en planmatig handelen van de WSS JB&JR, onder andere door de situatie van jeugdigen periodiek te evalueren en systematische afwegingen te maken rondom (on)veiligheid en recidiverisico. Desondanks is het oordeel van de inspecties over de kwaliteit van de regievoering **grotendeels onvoldoende**. De inspecties komen tot dit oordeel omdat de WSS JB&JR onvoldoende met de jeugdige en diens ouders in contact zijn over de ontwikkeling en veiligheid van de jeugdige. De inspecties zien dat jeugdigen soms een jaar niet zijn gezien of gesproken. De WSS JB&JR heeft hierdoor niet in alle casussen voldoende zicht op de ontwikkeling en de veiligheid van de jeugdige en maakt afwegingen op basis van

onvoldoende informatie. De inspecties zien daarnaast een tekortkoming in het voeren van regie over de hulpverlening aan zowel de jeugdige als de ouders. Tot slot zijn de inspecties voorbeelden tegengekomen waarbij de WSS JB&JR onveiligheid heeft geconstateerd maar incidenteel niet handelde of onmachtig was de onveiligheid voor de jeugdige af te wenden.

Het oordeel van de inspecties op het punt van goed bestuur is **grotendeels voldoende**. De inspecties komen tot dit oordeel omdat de WSS JB&JR een passende missie en visie heeft en de jeugdige hierin centraal stelt. De bijpassende normen en waarden zijn zichtbaar in de organisatie. Het bestuur legt verantwoording af en weegt conflicterende doelen en belangen af. Er is sprake van een gezonde bedrijfsvoering en het bestuur zorgt voor de belangrijkste randvoorwaarden. Het bestuur heeft kennis van de dagelijkse praktijk door onder andere het inzetten van audits en onderzoeken, en door sturingsinformatie. De WSS JB&JR maakt plannen om de kwaliteit te verbeteren. Nieuwe medewerkers krijgen een inwerktraject en medewerkers krijgen de gelegenheid om zich te professionaliseren. Medewerkers zijn SKJ-geregistreerd en de verklaringen omtrent het gedrag zijn passend bij de functie en voor aanvang werkzaamheden overhandigd. Het bestuur organiseert in- en tegenspraak.

Tegelijkertijd stellen de inspecties vast dat de (verbeter)plannen onvoldoende tot de gewenste en benodigde verbetereffecten leiden. Het structurele tekort aan gekwalificeerd personeel op de arbeidsmarkt is hier een belangrijke onderliggende externe oorzaak van. De caseload van medewerkers is in een aantal gevallen hoger dan de landelijke afspraak. Een andere onderliggende oorzaak is het ontbreken van een kwalitatief en kwantitatief toereikend hulpaanbod. De inspecties zien daarnaast dat verbetering nodig is binnen de WSS JB&JR als het gaat om implementatie van verbetermaatregelen, de eenduidige aansturing vanuit gebiedsmanagers op kwaliteit en het faciliteren van medewerkers om te kunnen doen wat er van hen wordt verwacht. Protocolen met gemeenten over de wijze van overleg over in te zetten hulp ontbreken en dienen de WSS JB&JR en gemeenten vast te leggen.

Effecten voor jeugdigen en gezinnen

In dit toezicht hebben de inspecties een beeld opgehaald van de gevolgen van wachttijden binnen de jeugdbescherming, jeugdreclassering en toeleiding naar jeugdhulp voor jeugdigen en gezinnen (thema 4). Daarin zien de inspecties dat onvoldoende contact en het niet kunnen inzetten van de hulp die nodig is ertoe leidt dat jeugdigen en gezinnen niet vertrouwen op de jeugdzorgwerker en de hulp.

Voor jeugdzorgwerkers is het hierdoor nog lastiger een werkrelatie op te bouwen in de toch al beperkte tijd. De inspecties zien dat jeugdbeschermingsmaatregelen moeten worden verlengd omdat in de looptijd geen hulp tot stand is gekomen die leidt tot het afwenden van de ontwikkelingsbedreiging.

Jeugdzorgwerkers ervaren stress omdat zij niet kunnen betekenen wat zij willen betekenen voor jeugdigen. Dit rapport laat zien dat niet tijdige en actieve inzet vanuit de jeugdbescherming, jeugdreclassering en jeugdhulp kan leiden tot recidive, uithuisplaatsing, tot de plaatsing van jeugdigen ver buiten hun netwerk of op niet passende plekken. Omgangsregelingen, belangrijk voor het onderhouden van de familieband, kunnen niet altijd worden uitgevoerd.

Mate van vertrouwen in de verbeterkracht van de WSS JB&JR om de geconstateerde normafwijkingen weg te nemen

De inspecties concludeerden in januari 2025 naar aanleiding van het [casusonderzoek pleegzorg meisje Vlaardingen](#) dat de eerdere maatregelen en interventies er niet toe

hebben geleid dat er wel voldoende zicht kwam op de veiligheid en dat zorgsignalen werden opgevolgd bij de zorg en de hulp aan het meisje. Hierdoor hadden de inspecties onvoldoende vertrouwen in de verbeterkracht van de WSS JB&JR. De inspecties stelden breder vervolgtoezicht naar de algemene kwaliteit van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de WSS JB&JR in.

Ondanks alle inspanningen en goede intenties van de medewerkers concluderen de inspecties naar aanleiding van het huidige onderzoek dat de kwaliteit van de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclasseringsmaatregelen bij de WSS JB&JR grotendeels onvoldoende is. Onder andere het structurele arbeidsmarkttekort aan gekwalificeerd personeel en een onvoldoende beschikbaar en toegankelijk hulpaanbod zijn belangrijke onderliggende externe oorzaken. Het bestuur van de WSS JB&JR slaagt er in onvoldoende mate in om gewenste en benodigde verbeteringen te realiseren. De inspecties zien de beperkte mogelijkheden binnen de eigen invloedssfeer van het bestuur om de situatie daadwerkelijk te verbeteren en de wettelijke taak uit te voeren om namens de overheid elk kind met een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclasseringsmaatregel effectief te beschermen of begeleiden. Gelet op de factoren die grotendeels buiten de eigen invloedssfeer liggen hebben de inspecties er geen vertrouwen in dat de WSS JB&JR alle geconstateerde normafwijkingen binnen afzienbare tijd wegneemt.

De inspecties hebben wel vertrouwen in de mate waarin het bestuur zich open en toetsbaar opstelt en een leercultuur creëert. De WSS JB&JR stelt plannen op en voert deze uit met als doel de kwaliteit te verbeteren. De inspecties vertrouwen erop dat de WSS JB&JR naar aanleiding van het rapport verbeteringen binnen de eigen invloedssfeer doorvoert en expliciet aandacht besteedt aan implementatie en borging daarvan.

Vervolg

De inspecties achten handhaving geen effectief middel om de normafwijkingen weg te nemen. Voor het wegnemen van de normafwijkingen is meer nodig dan alleen maatregelen die binnen het bereik van de WSS JB&JR liggen.

Handhaving op enkel de WSS JB&JR zal niet leiden tot tijdig passende bescherming, begeleiding en hulp aan elke jeugdige waarvoor de WSS JB&JR een maatregel uitvoert, zolang niet ook de onderliggende oorzaken buiten de invloedssfeer van de WSS JB&JR zijn weggenomen.

De inspecties verwachten dat het bestuur tot het uiterste gaat en daar waar nodig en mogelijk maatregelen treft (en deze vastlegt in een – bijgesteld - verbeterplan). Dit betekent dat de WSS JB&JR de tekortkomingen in de organisatie en de factoren die hiertoe leiden onderkent en hier transparant over is, ook als deze niet (geheel) in de eigen invloedssfeer liggen. De WSS JB&JR moet de negatieve effecten van deze tekortkomingen voor jeugdigen en hun gezinnen in beeld hebben en ook hier transparant over zijn.

De WSS JB&JR heeft in reactie op het conceptrapport laten weten een aantal verbetermaatregelen geformuleerd te hebben. Met de methodiek "Jeugdbescherming in Verbinding" wil de WSS JB&JR meer samen met de jeugdige en ouders komen tot een analyse van de problematiek en een plan van aanpak, en meer focus op de samenwerking met betrokken professionals. Het werken met het *Handelingsperspectief* (implementatie en effecten) wil de WSS JB&JR beter monitoren, zodat ook deze gezinnen voldoende contact hebben met een jeugdzorgwerker. De WSS JB&JR geeft aan het contact met jeugdigen (alleen) en het zicht en regie op veiligheid te willen verbeteren door behoud van voldoende vakbekwaam personeel. Het bestuur dient binnen acht weken een haalbaar en realistisch (bijgesteld) verbeterplan op te stellen en

naar de inspecties te sturen. De inspecties verwachten dat de WSS JB&JR in verbeterplan transparant is over de haalbaarheid en duurzaamheid van de verbetermaatregelen.

Vanwege de ernst en de omvang van de tekortkomingen voor jeugdigen en gezinnen gaan de inspecties met de raad van bestuur en raad van toezicht in gesprek. Onderdeel van dit gesprek is dat de inspecties tenminste van de WSS JB&JR verwachten dat zij voldoende direct zicht heeft op de ontwikkeling en veiligheid van de jeugdige. Dit betekent dat met elke jeugdige en diens ouders en/of opvoeders rechtstreeks en betekenisvol contact is en met een passende frequentie wordt gesproken over de ontwikkeling en veiligheid.

De inspecties benadrukken dat het toezicht niet zal leiden tot tijdig passende bescherming, begeleiding en hulp aan elke jeugdige waarvoor de WSS JB&JR een maatregel uitvoert, zolang niet ook de onderliggende oorzaken van de normafwijkingen zijn weggenomen. De inspecties verwachten van het bestuur en betrokken stakeholders dat zij problemen – meer dan nu het geval is – blijven agenderen en met effect aanpakken, en niet berusten in onmacht.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het toezicht gepresenteerd, zoals de inspecties deze aantreffen op het moment van toezicht. De inspecties geven per norm aan wat het oordeel is. De inspecties beoordelen de normen op een vierpuntschaal:

- De aanbieder voldoet aan de norm. De inspecties constateren op deze norm alleen positieve punten.
- De aanbieder voldoet grotendeels aan de norm. De inspecties constateren op deze norm veelal positieve punten, verbetering is op punten mogelijk.
- De aanbieder voldoet grotendeels niet aan de norm. De inspecties constateren op deze norm overwegend negatieve punten, verbetering is noodzakelijk.
- De aanbieder voldoet niet aan de norm. De inspecties constateren op deze norm nauwelijks tot geen positieve punten, verbetering is zeer noodzakelijk.
- De inspecties hebben deze norm niet beoordeeld.

Thema 1a: Aan de uitvoering van een maatregel ligt een cliëntgerichte, integrale en tijdige analyse ten grondslag

In dit thema kijken de inspecties naar de kwaliteit en de tijdigheid van de analyse op basis waarvan de gecertificeerde instelling een plan van aanpak maakt. Onder kwaliteit verstaan de inspecties cliëntgerichtheid en integraliteit van de analyse.

Oordeel

Het oordeel van de inspecties over de kwaliteit en de tijdigheid van de analyse is **grotendeels onvoldoende**. De inspecties komen tot dit oordeel omdat de analyse in beperkte mate samen met de jeugdigen, diens ouders en betrokkenen wordt gemaakt en het eerste contact tussen de jeugdzorgwerkers en de gezinnen in veel gevallen niet tijdig (binnen vijf werkdagen) plaatsvindt. Jeugdzorgwerkers geven aan tijd nodig te hebben om te komen tot een gezamenlijke visie, maar de contactfrequentie is – behalve bij jeugdreclasseringsmaatregelen – bij de start van een maatregel beperkt. Mede bepalend in het oordeel van de inspecties is de werkwijze van de WSS JB&JR voor gezinnen die bij de start geen vaste jeugdbeschermer hebben. Die gezinnen hebben te maken met wisselende jeugdzorgwerkers, waardoor het niet goed lukt tot een gezamenlijke visie te komen als start van de maatregel.

Hieronder ziet u wat de oordelen zijn van de inspecties op de normen die vallen onder dit thema.

Onderdeel:	Cliëntgericht	Integraal	Tijdig
Oordeel:			

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspecties.

Norm 1a.1

Norm	Oordeel
Professionals behandelen jeugdigen met respect en jeugdigen ervaren begrip en vertrouwen.	
Waar kijken de inspecties naar? De professional zoekt bij de start van een maatregel of bij een melding naar de gezamenlijke visie van de professional(s), jeugdige en ouders op de informatie die er ligt. De jeugdige en diens ouders worden geïnformeerd over de vervanger van de professional indien hier sprake van is.	

Gezamenlijke visie

Van de zes jeugdigen die de inspecties hebben gesproken, zijn vijf positief over het contact met hun jeugdzorgwerker bij de start van de maatregel. Twaalf van de zeventien ouders die de inspecties gesproken hebben ervaren dat de jeugdzorgwerker bij de start van de maatregel op zoek gaat naar een gezamenlijke visie op de informatie die er ligt. Ouders vertellen de inspecties dat de gesprekken bijvoorbeeld gaan over wat hun eigen verhaal en achtergrond is, over de relatie en band tussen hen en hun kind en over de hulpverlening die al betrokken is geweest.

Meerdere ouders vertellen dat ze merken dat de jeugdzorgwerker veel kijkt naar informatie uit oudere dossiers en de verandering sindsdien niet goed ziet, de situatie van het gezin niet goed heeft uitgevraagd of de visie van de ouder niet wil horen. Een andere ouder vertelt dat ze met de jeugdzorgwerker kon delen dat ze niet veel vertrouwen in de gedwongen maatregel en de begeleiding vanuit WSS JB&JR heeft, en dat de jeugdzorgwerker dit ook meeneemt in de begeleiding en het in het plan heeft gezet.

Ouder: "Ze kijken alleen maar naar onderzoeken van lang geleden. (...) Dan komt er een nieuw iemand. Spanning en zenuwen, durf dan niet alles te vragen (...). Ik heb twijfels of goed beeld heeft van mijn situatie. Ze kent mij alleen maar vanuit een dossier van paar jaar geleden. Als je daar op vast blijft pinnen, dat ik zo blijf terwijl ik niet zo meer ben, dan blijf je een verkeerd beeld houden. Ik ben veranderd maar dat zien zij niet."

Jeugdzorgwerkers merken op dat het vaak een uitdaging is om een gezamenlijke visie te realiseren vanwege het gedwongen karakter van de maatregel. Jeugdreclasserders geven aan dat het lastig is om een gezamenlijke visie te krijgen als de jeugdige nog niet is veroordeeld. De inspecties horen van de jeugdzorgwerkers dat tijd en geduld nodig is om tot een gedeeld perspectief te komen, zeker gezien de doelgroep waar WSS JB&JR mee werkt.

De beschikbare informatie, zoals het raadsrapport en de beschikking van de kinderrechter, kunnen op verschillende manieren worden besproken, afhankelijk van de behoeften van het gezin, vertellen de jeugdzorgwerkers.

Dit kan onder andere door het gebruik van visuele hulpmiddelen zoals de drie kolommen, tekeningen of de praatplaat. Wanneer ouders aangeven zich niet in de zorgen, zoals in het raadsrapport beschreven, te herkennen, wordt hen uitgelegd dat ze samen in de komende periode kunnen aantonen dat de zorgen inderdaad niet terecht zijn. Op die manier proberen jeugdzorgwerkers toch tot een gezamenlijke visie te komen.

Jeugdzorgwerker: "Er is meer tijd nodig om tot een gezamenlijke visie te kunnen komen. Vaak probeer je eerst maar eens binnen te komen met een kopje koffie."

Werken aan contact en samenwerking

In de gesprekken met jeugdzorgwerkers horen de inspecties dat jeugdzorgwerkers hun best doen om een vertrouwensband op te bouwen, door vanaf het begin de samenwerking met ouders en jeugdigen op te zoeken. Jeugdzorgwerkers geven aan dat bij de zitting altijd iemand van WSS JB&JR aanwezig is, met als streven de vaste jeugdzorgwerker, zodat het gezin één gezicht ziet en het eerste contact tussen gezin en jeugdzorgwerker gelegd kan worden.

De jeugdzorgwerkers en de gedragswetenschapper van een in- en doorstroomteam geven aan dat de gezinnen binnen hun team niet worden gekoppeld aan een vaste jeugdzorgwerker. In plaats daarvan dragen zij gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor alle gezinnen. Dit betekent dat gezinnen bij ieder contactmoment te maken kunnen krijgen met een andere jeugdzorgwerker. Voor de doelgroep waar WSS JB&JR mee werkt is dit lastig, aldus jeugdzorgwerkers.

De inspecties hebben in veertien cliëntdossiers met de jeugdzorgwerker samen gekeken hoe het contact in de eerste zes weken na de start van de maatregel was. Het gaat om het contact tussen de jeugdzorgwerker en ouders en tussen de jeugdzorgwerker en de jeugdige. In de meeste gevallen is te zien dat er in die eerste weken een start is gemaakt met het opbouwen van contact.

Tegelijkertijd zien de inspecties in de dossiers dat er ook gezinnen zijn waarbij de contactfrequentie in deze eerste zes weken zeer beperkt is, waarbij het gezin slechts één keer is gesproken, of waarbij alleen de ouders zijn gesproken en de jeugdigen niet. In de cliëntdossiers van de jeugdreclasseringsmaatregelen zien de inspecties dat de contactfrequentie hoger ligt dan bij jeugdbeschermingsmaatregelen.

In de werkinstructie van WSS JB&JR voor het werken met het *Handelingsperspectief* staat dat casussen die hier onder vallen niet met de gedragswetenschapper besproken worden in een startgesprek of casuïstiekbespreking. In overleg met ketenpartners en het netwerk vindt er kind-alleen-contact plaats, zo staat in de werkinstructie. De jeugdzorgwerker beslist in overleg met de gedragswetenschapper wanneer een volledige veiligheidsbeoordeling noodzakelijk is.

Ouders die te maken hebben (gehad) met een in- en doorstroomteam (cluster Utrecht/Flevoland en cluster Zuid) vertellen dat zij te maken hadden met veel verschillende jeugdbeschermers en dat zij via een mailadres contact konden opnemen. Zij hebben geen jeugdzorgwerker die ook bij de zitting aanwezig was, vertellen zij.

Ouder: "Ik heb de jeugdbeschermer nooit ontmoet. Ik heb haar afgelopen maandag telefonisch gesproken. De kinderen zijn twee maanden geleden uithuisgeplaatst. Ik heb een keer per maand bezoeksregeling op kantoor."

Een ouder vertelt dat er wel iemand van WSS JB&JR bij de zitting aanwezig was en dat deze na twee dagen zou laten weten wie de vaste jeugdzorgwerker zou worden, maar dat dit 6 à 7 weken heeft geduurd. Een andere ouder vertelt dat de zitting in december 2024 was en dat zij de jeugdzorgwerker eind maart 2025 voor het eerst ontmoet. Ook in een andere casus vertelt de ouder dat twee maanden na de zitting voor het eerst telefonisch contact was. Een ouder vertelt dat de ondertoezichtstelling sinds mei 2024 loopt en dat er één keer een jeugdzorgwerker is geweest die de jeugdige heeft

gesproken. De ouder vertelt dat dit geen vaste jeugdzorgwerker was, ze hebben deze persoon één keer gezien.

Tekortkomingen

- > Niet elke maatregel start met voldoende en betekenisvol contact met de jeugdige en diens ouders. Dit is wel nodig om tot een gezamenlijke visie te komen met de jeugdige en diens ouders als basis voor de uitvoering van de maatregel.
- > Niet elke jeugdige en ouders zijn ervan op de hoogte wie de betrokken jeugdzorgwerker is.

Norm 1a.2

Norm	Oordeel
Wensen, behoeften en mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn in beeld bij professionals.	
Waar kijken de inspecties naar? De professional onderzoekt de voorgeschiedenis, cultuur, leefwereld, mogelijkheden, wensen, gezondheid, ontwikkelingsbehoeften, ernst en oorzaken van de problematiek en het gewenste toekomstperspectief. Professionals weten of er in het gezin op meerdere domeinen problemen spelen. De professional heeft een samenhangend en actueel beeld van de context van de jeugdige, ouders en netwerk. De professional vormt dit beeld samen met de jeugdige, ouders en andere betrokkenen en het beeld is bij betrokken professionals bekend. Professionals brengen veiligheidsrisico's van de jeugdige, ouders en het netwerk breed in kaart, waaronder op het gebied van de sociaal-emotionele, lichamelijke en seksuele ontwikkeling en psychisch welzijn. <i>Specifiek voor jeugdreclassering:</i> De professional voert een risicotaxatie uit gericht op het recidiverisico van de jeugdige.	

Samenhangend en actueel beeld

De inspecties hebben zes jeugdigen gesproken over hun contact met de jeugdzorgwerker. Vijf jeugdigen zijn hierover positief. Van de zeventien ouders zijn elf positief over hun contact met de jeugdzorgwerker. Meerdere ouders die hier niet positief over zijn, vinden dat het beeld is gebaseerd op wat jeugdzorgwerkers in het dossier hebben gelezen. Een ouder vertelt dat de jeugdzorgwerker de gezinssituatie niet goed in kaart heeft gebracht en dat deze geen goed beeld heeft van zijn kind. De jeugdbeschermer is nooit thuis komen kijken volgens de ouder en kent de gezinsleden niet.

De inspecties hebben met de jeugdzorgwerkers samen gekeken naar hun cliëntdossiers en daarin zien de inspecties dat er in veel van deze contacten over verschillende leefgebieden wordt gesproken.

De inspecties horen van de jeugdzorgwerkers dat het beeld van het gezin wordt gevormd door informatie uit het raadsrapport, de beschikking van de rechtbank en uit gesprekken met het gezin, familieleden, vrienden, school/kinderopvang of overige betrokkenen zoals andere hulpverleners.

Jeugdzorgwerkers vertellen af te wegen hoeveel gesprekken nodig zijn om een beeld te kunnen vormen en dat het aantal afhankelijk is van of de jeugdige naar school gaat en of er andere hulpverleners betrokken zijn bij het gezin. Jeugdzorgwerkers gebruiken deze bronnen bij het vormen van een beeld van de jeugdige en diens gezin. In alle dossiers die de inspecties op dit punt hebben getoetst zien ze dat het beeld van het

gezin is omschreven in het plan van aanpak. Onder het kopje 'zorgen en krachten' worden per leefgebied de zorgen en krachten beschreven.

Ouder: "Ik denk niet dat ze al echt weet wat de situatie is, in het verslag van de RvdK staat wel veel. Maar als je dan krijgt: We houden eens in de drie maanden contact met de kinderen: In hoeverre sta je dan onder toezicht? Misschien via inzet hulpverlening. Maar ik vind zeker in het beginstadium, dan vind ik eens in de drie maanden ruim. Ik had intensiever contact vanuit de vrijwillige hulpverlening."

Veiligheidsrisico's breed in beeld

In de gesprekken met de jeugdzorgwerkers horen de inspecties dat jeugdzorgwerkers het Wegingsinstrument Kindveiligheid (WIK) gebruiken om de veiligheid en de risico's hierin op verschillende thema's in kaart te brengen. Dit gaat onder ander over fysieke veiligheid en over sociaal-emotionele, fysieke en seksuele ontwikkeling. Jeugdzorgwerkers benoemen dat de WIK hen helpt om informatie te structureren en niks over het hoofd te zien.

De inspecties horen dat er verschillen bestaan tussen de teams en jeugdzorgwerkers onderling wat betreft het gebruik van het WIK. Sommige jeugdzorgwerkers vullen de WIK samen met de ouders in tijdens het aanvangsgesprek, terwijl andere jeugdzorgwerkers de WIK zelf invullen na afloop van het gesprek. Verder horen de inspecties dat niet elke jeugdzorgwerker of elk team de WIK volgens de werkafspraken invult en toepast.

De inspecties horen van ketenpartners een wisselend beeld over het (samen) in kaart brengen van de veiligheidsrisico's. In 25 van de 31 cliëntdossiers beoordeelden de inspecties het in beeld brengen van de veiligheidsrisico's. In zes van deze 25 cliëntdossiers zien de inspecties dat bij de start van de maatregel de veiligheidsrisico's niet in kaart zijn gebracht.

Inschatten recidiverisico

De jeugdzorgwerkers die jeugdreclasseringszaken doen benoemen dat zij de WIK gebruiken voor jeugdreclasseringsmaatregelen die zijn opgelegd in kader van leerplicht van een jeugdige. Voor de overige jeugdreclasseringsmaatregelen wordt het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ) gebruikt. Het LIJ wordt gebruikt om het recidiverisico te bepalen en de aanwezige beschermende en risicofactoren en eventuele zorgsignalen in kaart te brengen. In het LIJ vult eerst de politie en daarna de Raad voor de Kinderbescherming de aanwezige beschermende en risicofactoren in. Na het opleggen van een maatregel actualiseert de jeugdreclasseerder het LIJ.

Tekortkomingen

- > De WSS JB&JR onderzoekt onvoldoende in gezamenlijkheid met de jeugdige, diens ouders en andere betrokkenen in de eerste zes weken de voorgeschiedenis, cultuur, leefwereld, mogelijkheden, wensen, gezondheid, ontwikkelingsbehoeften, ernst en oorzaken van de problematiek en het gewenste toekomstperspectief.
- > Niet voor alle jeugdigen zijn bij aanvang van de maatregel de veiligheidsrisico's van de jeugdige, ouders en het netwerk in kaart gebracht en vastgelegd in het cliëntdossier.

Norm 1a.3

Norm	Oordeel
De start van de uitvoering van de maatregel vindt plaats binnen de gestelde termijnen.	
Waar kijken de inspecties naar? Het eerste contact tussen de professional, de jeugdige en diens ouders en een eerste inschatting van de veiligheid van de jeugdige vinden tijdig plaats (binnen vijf dagen). De professional doet tijdig onderzoek naar de opvoedcapaciteiten van ouders en de ontwikkelingsbehoefte van de jeugdige. Het onderzoek start op tijd en wordt niet belemmerd door wachtlijsten.	

Contact binnen vijf dagen

Volgens het Besluit Jeugdwet moet de gecertificeerde instelling binnen vijf dagen contact leggen met het gezin. De jeugdzorgwerkers vertellen de inspecties dat deze termijn voor het zogenaamde 'aanvangsgesprek' vaak kort is en dat het ze niet altijd lukt om dit contact binnen de gestelde termijn te laten plaatsvinden. Jeugdzorgwerkers benoemen dat het niet halen van de termijn vaak buiten de invloedssfeer van de jeugdzorgwerker ligt en bijvoorbeeld ook wordt bepaald door de situatie en agenda van ouders en jeugdigen. De inspecties horen dat er tussen de individuele jeugdzorgwerkers verschillen zijn in hoeverre dit wordt behaald.

Jeugdzorgwerkers geven aan van mening te zijn voldoende inspanning te verrichten om de termijn te halen, door bijvoorbeeld de eigen agenda leeg te maken rondom de eerste zitting zodat zij daarbij aanwezig kunnen zijn en contactgegevens kunnen uitwisselen. Jeugdzorgwerkers hebben de ervaring dat dit positief bijdraagt aan het plannen van het aanvangsgesprek binnen de termijn van vijf dagen. Wanneer een fysiek bezoek niet mogelijk is, proberen jeugdzorgwerkers telefonisch of met videobellen contact te leggen, aldus de jeugdzorgwerkers.

Ook in de gesprekken met de gebiedsmanagers en gedragswetenschappers horen de inspecties dat de termijn voor het aanvangsgesprek regelmatig niet wordt gehaald. Zij geven aan dat dit soms acceptabel is en dat jeugdzorgwerkers in het cliëntdossier navolgbaar moeten toelichten waarom het eerste contact niet binnen de wettelijke termijn is gehaald. De jeugdzorgwerkers van een in- en doorstroomteam benoemen dat het aanvangsgesprek binnen tien (in plaats van vijf) werkdagen na aanvang van de maatregel wordt gevoerd. Dit lezen de inspecties ook in de 'werkinstructie handelingsperspectief'.

In de gesprekken vertellen jeugdzorgwerkers dat zij het aanvangsgesprek gebruiken om met het gezin kennis te maken en uit te leggen wie ze zijn, waarom de jeugdzorgwerker betrokken is en wat de bedoeling is. Tevens krijgen ouders de gelegenheid om hun verhaal te doen, zodat de jeugdzorgwerkers begrijpen wat er speelt binnen het gezin. De jeugdzorgwerkers vertellen dat zij tijdens het eerste huisbezoek de (acute) veiligheid inschatten. De jeugdzorgwerkers en gedragswetenschapper vertellen deze inschatting multidisciplinair met elkaar te doen en hierbij eventueel gebruik te maken van een WIK of LIJ en de meldcode kindermishandeling te volgen wanneer nodig.

De inspecties hebben in 24 van de totaal 31 cliëntdossiers gekeken naar wanneer het eerste fysieke contact (het aanvangsgesprek) met de jeugdige en ouders is geweest nadat de maatregel is opgelegd. In negen van deze 24 cliëntdossiers zien de inspecties dat het eerste contact binnen vijf dagen actief heeft plaatsgevonden, in de overige vijftien cliëntdossiers is dit niet gelukt.

Tekortkomingen

- > Het eerste contact tussen de jeugdzorgwerker, jeugdige en diens ouders en de eerste veiligheidsinschatting vinden in veel gevallen niet tijdig plaats.
- > De activiteiten die nodig zijn om met het gezin tot een gezamenlijke analyse en gedragen plan te komen worden niet tijdig in gang worden gezet.

Thema 1b: Het plan van aanpak is met de jeugdige en ouders opgesteld, sluit aan bij de verklarende analyse en komt tijdig tot stand

In dit thema kijken de inspecties naar kwaliteit en tijdigheid van het plan van aanpak. Onder kwaliteit verstaan de inspecties de cliëntgerichtheid waarmee het plan tot stand is gekomen en mate waarin het plan aansluit bij de analyse.

Oordeel

Het oordeel van de inspecties over de kwaliteit en de tijdigheid van het plan van aanpak is **grotendeels onvoldoende**. De inspecties komen tot dit oordeel omdat het plan van aanpak onvoldoende samen met de jeugdige en ouders tot stand komt, het plan van aanpak en de doelen niet in alle gevallen aansluiten op de analyse van de problematiek, onderliggende oorzaken en de vastgestelde risico's, het voor jeugdigen en ouders niet altijd duidelijk is hoe er aan doelen wordt gewerkt en het plan van aanpak in veel gevallen niet tijdig (binnen zes weken) beschikbaar is. Mede bepalend voor het oordeel van de inspecties is dat met sommige jeugdigen en hun ouders in het geheel geen plan van aanpak wordt gemaakt bij de start van de maatregel.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspecties op de normen die vallen onder dit thema.

Onderdeel:	Clïëntgericht	Sluit aan bij analyse	Tijdig
Oordeel:	-	-	-

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspecties.

Norm 1b.1

Norm	Oordeel
De professional stelt het plan van aanpak samen met de jeugdige en ouders op, zolang dit in het belang van de jeugdige is.	-
Waar kijken de inspecties naar? De jeugdige en ouders bepalen, zolang dit in het belang van de jeugdige is, samen met de professional de hulpvraag, de doelen en de vorm van de in te zetten hulp. De professional legt uit wat de verschillende mogelijkheden zijn. Bij het bepalen van de doelen en het nemen van beslissingen is het belang van de jeugdige leidend. Indien de professional een keuze maakt die afwijkt van de visie van ouders of jeugdige legt hij dit uit.	

Voor jeugdreclassering: Voor elke jongere wordt een plan gemaakt. De jongere is op de hoogte van de inhoud van het plan. De voorwaarden, aanwijzingen en afspraken die in het plan staan zijn duidelijk voor de jongere.

Samen doelen en hulpvraag bepalen

Vier van de zes jeugdigen spreken positief over hun betrokkenheid bij hun plan, maar geven tegelijkertijd aan geen doelen te hebben of ze niet te kennen. Een ouder vertelt dat zijn kind niet is betrokken bij de doelen die voor haar zijn gesteld.

Ouders die de inspecties over dit onderwerp hebben gesproken zijn verdeeld over de mate waarin ze het gevoel hadden goed door de jeugdzorgwerker te zijn meegenomen bij de totstandkoming van het plan van aanpak.

Ouders vertellen verschillende verhalen over de mate waarin zij betrokken zijn bij het opstellen van doelen. Sommige vinden dat zij heel goed betrokken zijn, andere ouders vertellen dat de doelen zijn opgesteld door de jeugdzorgwerker en dat aan hen is gevraagd wat zij van de doelen vinden. Een deel van de ouders voelt zich helemaal niet betrokken.

Sommige jeugdbeschermers benoemen dat zij in geval van een ondertoezichtstelling eerst ouders de mogelijkheid bieden om een eigen familiegroepsplan op te stellen. Zij vertellen dat geen van de gezinnen die ze begeleiden hier gebruik van heeft gemaakt. Jeugdzorgwerkers geven aan dat dit te maken heeft met de doelgroep van WSS JB&JR, en het ontbreken van een format voor het familiegroepsplan voor ouders.

Als ouders afzien van de mogelijkheid om zelf een familiegroepsplan op te stellen, dan ligt de verantwoordelijkheid voor het opstellen van een plan van aanpak bij de jeugdbeschermers. Jeugdzorgwerkers benoemen dat het streven is om samen met het gezin het plan van aanpak op te stellen. Zij vragen aan ouders wat de zorgen zijn en waar ze aan willen werken. Indien er al hulpverlening bij het gezin betrokken is, betrekken de jeugdzorgwerkers hen ook bij de planbespreking(en), zodat deze hulpverleners ouders kunnen ondersteunen bij vragen en kunnen helpen voor de benodigde herhaling bij deze doelgroep.

Jeugdzorgwerkers vertellen dat het niet altijd lukt om samen met het gezin een plan van aanpak op te stellen. Zij geven aan dat wanneer er geen overeenstemming is over de zorgen, het ingewikkeld is om overeenstemming te bereiken over de bijbehorende doelen. In dergelijke gevallen proberen jeugdzorgwerkers doelen en een plan van aanpak op te stellen door de input van de ouders en de informatie uit het raadsrapport te verwerken. Hierbij is het belangrijk om transparant te blijven richting ouders en uit te leggen wat de jeugdige nodig heeft, zo vertellen jeugdzorgwerkers. Voor de navolgbaarheid geven jeugdzorgwerkers aan in het plan van aanpak te noteren als het plan niet gezamenlijk met het gezin is opgesteld.

Jeugdzorgwerker: "Als een gezin niet mee wil werken, wordt er altijd een plan opgesteld op basis van de informatie die beschikbaar is. In het plan wordt het genoteerd als het plan niet samen is gemaakt met het gezin."

Jeugdreclasseerders geven aan de bijzondere voorwaarden uit de beschikking standaard in het plan op te nemen. Daarnaast maken de jeugdreclasseerders vaak een eerste opzet voor de doelen die ze daarna met het gezin bespreken. Wanneer het de jeugdreclasseerder en jeugdige niet lukt om gezamenlijke afspraken te maken, dan legt de jeugdreclasseerder dit in het plan vast.

In 19 van de 26 cliëntdossiers hebben de inspecties samen met de jeugdzorgwerker gekeken of zij het plan van aanpak in samenspraak met de ouders en jeugdigen hebben opgesteld.

In negen van de negentien dossiers lezen de inspecties dat dit niet is gelukt. In deze cliëntdossiers is de betrokkenheid niet terug te vinden en ontbreekt vaak ook de visie van de ouders en de jeugdigen.

De inspecties lezen in de werkinstructie over het werken met het *Handelingsperspectief* van WSS JB&JR dat er voor casussen met de kleurcode oranje en groen (zie toelichting in inleiding) geen plannen van aanpak worden gemaakt.

Tekortkomingen

- > De WSS JB&JR stelt het plan van aanpak te weinig met de jeugdige en diens ouders op. Dit is wel belangrijk voor de effectieve uitvoering van de maatregel. Ook als het gezin aangeeft niet zelf een familiegroepsplan te kunnen opstellen of als is afgewogen dat het opstellen van een familiegroepsplan niet meer mogelijk is gezien de ontwikkelingsbedreiging van de jeugdige of het risico dat de belangen van de jeugdige verder geschaad worden.
- > Voor het gezin is soms onvoldoende duidelijk uitgelegd waarom de WSS JB&JR afwijkt van de visie van ouders of jeugdige.
- > De WSS JB&JR stelt géén plan op voor gezinnen met een kleurcode groen of oranje die de WSS JB&JR heeft ondergebracht bij een instroomteam.

Norm 1b.2

Norm	Oordeel
Het plan sluit aan op de (verklarende) analyse.	
Waar kijken de inspecties naar? Er is een door ouders en jeugdige zoveel mogelijk gedragen plan van aanpak (gedragen koers) gebaseerd op een brede analyse van de problematiek, waarin doelen zijn geformuleerd en waarin staat welke hulp nodig is om de doelen te bereiken. Om te borgen dat de hulp doeltreffend is, werken professionals planmatig. Het moet voor de jeugdige, ouders en professionals duidelijk zijn wat de doelen van de hulp zijn en hoe zij hieraan werken. De doelen en afspraken zijn ontwikkelingsgericht, haalbaar, concreet en actueel. Het plan sluit aan bij de analyse: De doelen en de in te zetten hulp leiden redelijkerwijs tot het afwenden van de onveiligheid, de ontwikkelingsbedreiging e/o het recidiverisico.	

Analyse van de problematiek

Jeugdzorgwerkers en de gedragswetenschappers benoemen dat de analyse van de beschikbare informatie plaatsvindt tijdens het startgesprek met de gedragswetenschapper. Zij vertellen dat het startgesprek uiterlijk plaatsvindt in de vierde week na aanvang van de maatregel.

Tijdens het startgesprek wordt de conceptversie van het plan van aanpak besproken en kijkt de gedragswetenschapper mee of de geformuleerde doelen en de voorgestelde hulpverlening logisch voortvloeien uit de beschikbare informatie. Soms blijkt dat tijdens of voorafgaand aan het startgesprek nog niet alle benodigde informatie aanwezig is om tot een analyse van de problematiek te komen. In dat geval gaat de jeugdzorgwerker

hier verder mee aan de slag. Daarnaast wordt het plan van aanpak eerst met het team in de casuïstiekbespreking besproken voordat het definitief wordt gemaakt, aldus de jeugdzorgwerkers en de gedragswetenschappers.

Vijf van de zes gesproken jeugdigen zijn positief over hun plan, maar hebben moeite om te vertellen wat er in het plan staat. De inspecties hebben van zestien van de negentien ouders gesproken over het plan. Negen van de zestien ouders zijn niet tevreden over het plan. Een ouder vertelt te weten wat haar doelen zijn, maar niet te weten hoe ze die moet behalen. Een andere ouder vertelt dat het plan door de uitspraak van de rechter is gewijzigd: een pleeggezin ter ondersteuning werd ineens omgezet naar een perspectief biedende plaatsing in een pleeggezin. Een ouder vertelt de inspecties dat elk plan per voogd anders is geworden. Een andere ouder vertelt dat ze in het plan hebben uitgewerkt hoe zij gaat oefenen met haar kindje en er goed aan haar is uitgelegd waarom de doelen zo belangrijk zijn.

Casus

Een hulpverlener maakt zich zorgen omdat zij niets hoort van de jeugdbeschermer. Er is een plan nodig voor twee jeugdigen. De jeugdigen hebben geen dagbesteding en gaan niet naar school. Ze kunnen niet bij hun vader verblijven. Zijn woning is niet geschikt, er is geen geld en er is geen eten. De hulpverlener heeft al eens op eigen kosten boodschappen gedaan voor de jeugdigen. Ze kunnen niet bij hun moeder zijn, omdat de jeugdigen daar agressief gedrag laten zien wat hun moeder niet aankan. De hulpverlener zegt: "Deze jeugdigen moeten de hulp krijgen die ze verdienen en er moet gekeken worden naar passende woonruimte. De jeugdbeschermer moet hulpverleners bij elkaar roepen, er moet een gesprek komen en een plan".

De inspecties hebben in 27 van de 31 cliëntdossiers gekeken naar (de inhoud van) het plan van aanpak. De inspecties zien dat in twintig cliëntdossiers de doelen in de plannen van aanpak aansluiten bij de problematiek en de vastgestelde risico's. In drie cliëntdossiers passen de doelen hier deels bij en in vier cliëntdossiers zien de inspecties geen doelen geformuleerd die aansluiten bij de problematiek en de vastgestelde risico's. Verder zien de inspecties in zestien cliëntdossiers dat het plan van aanpak logischerwijs voortvloeit uit de analyse en de contacten met de jeugdige, ouders en overige betrokkenen. In vier cliëntdossiers sluit het plan hier deels bij aan en in drie cliëntdossiers zien de inspecties geen verband tussen de analyse en het plan van aanpak.

Jeugdzorgwerkers, gedragswetenschappers en gebiedsmanagers benoemen dat het plan van aanpak door veel ouders als te lang en ingewikkeld wordt ervaren. Volgens hen hebben ouders en jeugdzorgwerkers behoefte aan een beknopte versie van maximaal één A4, waarin voorinformatie – zoals de aanleiding van de maatregel en gegevens uit het raadsrapport – kan worden weggelaten. Deze informatie leidt volgens hen af van de kern, namelijk de belangrijkste aandachtspunten voor ouders: de doelen en de zorgen.

Jeugdzorgwerkers plaatsen vraagtekens bij het nut en de noodzaak om alle informatie in het plan op te nemen, aangezien veel van deze gegevens elders in het cliëntdossier staan. Het zorgt er volgens hen voor dat het actualiseren van het plan van aanpak een flinke administratieve belasting vormt. Bovendien leidt de omvang van het document ertoe dat er verschillen ontstaan in hoe medewerkers informatie structureren en vastleggen.

Tekortkomingen

- > De plannen van aanpak sluiten niet altijd aan op een brede analyse van de problematiek en onderliggende oorzaken van de ontwikkelingsbedreiging van de jeugdige (zoals bedoeld onder norm 1a).
- > De doelen in de plannen van aanpak sluiten niet altijd aan bij de problematiek en vastgestelde risico's.
- > Voor de jeugdige en diens ouders is niet altijd duidelijk hoe zij aan de doelen werken en welke hulp wordt ingezet om de doelen te bereiken.

Norm 1b.3

Norm	Oordeel
Het plan van aanpak is gereed binnen de gestelde termijnen.	
Waar kijken de inspecties naar? Het plan (de gedragen koers) is binnen zes weken na het uitspreken van de maatregel beschikbaar.	

Jeugdzorgwerker: "De verwachting dat je een perfect plan hebt na zes weken, dat is helemaal niet zo. Sommige informatie komt pas na maanden."

Plan van aanpak binnen zes weken

De jeugdzorgwerkers vertellen de inspecties dat het hen vaak lukt om - met de informatie die ze op dat moment hebben - een eerste versie van het plan binnen zes weken op te stellen. Hierin staan vaak het verhaal van het gezin, de zorgen en de doelen omschreven. De eerste opzet van het plan is vaak een voorlopige koers, aldus jeugdzorgwerkers.

Daarnaast benoemen jeugdzorgwerkers dat het opstellen van een plan van aanpak bij de doelgroep van WSS JB&JR doorgaans meer tijd vergt. Dit komt doordat het vaak langer duurt voordat de ernst van de situatie of bepaalde informatie daadwerkelijk bij het gezin doordringt. Jeugdzorgwerkers vertellen dat zij doorgaans meerdere huisbezoeken nodig hebben, omdat gezinnen in deze fase eerst ruimte nodig hebben om vertrouwen op te bouwen en om hun huidige zorgen te kunnen uitspreken. Het bespreken van doelen en plannen staat voor de gezinnen dan nog niet op de voorgrond.

De inspecties zien in iets meer dan de helft van de onderzochte cliëntdossiers dat het plan van aanpak binnen zes weken na start van de maatregel door de jeugdzorgwerkers is opgesteld. In de overige cliëntdossiers zien de inspecties dat het niet is gelukt om het plan van aanpak binnen de termijn op te stellen. Van de negentien ouders hebben de inspecties met twaalf ouders gesproken over de tijdigheid van het plan. De helft van deze ouders (zes van de twaalf) geeft aan dat het plan tijdig is opgesteld. De inspecties horen van ketenpartners een wisselend beeld over of het plan van aanpak binnen de gestelde termijn gereed is. In sommige gevallen zijn ketenpartners niet op de hoogte van de doelen en plannen vanuit WSS JB&JR.

Jeugdzorgwerker in- en doorstroomteam: "Na het opstellen van het plan is het vanuit het in- en doorstroomteam wel een stapje minder dan bij een vaste jeugdzorgwerker. Een vaste jeugdzorgwerker zal eerder even langsgaan bij het gezin terwijl wij dit doen via de mail of telefoon. Of dat we aan ketenpartners vragen

of zij onlangs nog langs zijn geweest en contact hebben gehad, en via hen vragen hoe het met de kinderen in het gezin gaat. Wij zitten meer op de achtergrond en delegeren meer.”

Jeugdreclasseerders vertellen dat er discussie bestaat over de datum waarop de termijn begint te lopen. Volgens jeugdreclasseerders en gebiedsmanagers is de afspraak dat de termijn begint te lopen zodra het op de caseload van de jeugdreclasseerder komt te staan. De Raad voor de Kinderbescherming hanteert, volgens hen, echter een andere termijn. Hierdoor lopen de termijnen dat de rapportages van WSS JB&JR klaar moeten zijn uiteen en vraagt de Raad voor de Kinderbescherming bijvoorbeeld al om het plan van aanpak, terwijl WSS JB&JR hier volgens de jeugdreclasseerders nog tijd voor heeft.

Tekortkoming

- > De WSS JB&JR slaagt er voor een groot deel van de jeugdigen niet in om tijdig samen met jeugdige en ouders een plan van aanpak op te stellen, op basis van een gezamenlijke integrale analyse van de gezinssituatie.

Thema 2: Tijdige inzet van passende hulp

In dit thema kijken de inspecties in hoeverre het lukt om de hulp die nodig is om de ontwikkelingsbedreiging af te wenden en/of het recidiverisico te verminderen tijdig in te zetten.

Oordeel

Het oordeel van de inspecties over de tijdigheid van het inzetten van passende hulp is **grotendeels onvoldoende**. De inspecties komen tot dit oordeel omdat jeugdigen en hun ouders te vaak niet tijdig de passende hulp krijgen. Dit ligt meestal niet aan de inspanningen van de jeugdzorgwerkers van de WSS JB&JR. Het proces om te komen tot de inzet van hulp is veelal tijdrovend en vraagt veel verschillende inspanningen. Het heeft ook te maken met onvoldoende beschikbaarheid van passende (jeugd)hulp in het algemeen, en specifiek voor de doelgroep van de WSS JB&JR. Gemeenten zijn hier verantwoordelijk voor. Het ligt ook aan onvoldoende toegankelijkheid van de beschikbare hulp, doordat gemeenten bijvoorbeeld de inzet van de door de WSS JB&JR noodzakelijk geachte hulp heroverwegen.

In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspecties op de normen die vallen onder dit thema.

Onderdeel:	Passende hulp	Tijdig	Afgestemd
Oordeel:			

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspecties.

Norm 2.1

Norm	Oordeel
De ingezette hulp draagt bij aan het afwenden van de ontwikkelingsbedreiging, respectievelijk het recidiverisico.	
Waar kijken de inspecties naar? De ingezette hulp vloeit voort uit het plan (gedragen koers), dat aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en ouders. De professional kan toelichten waarom de hulp passend is en de jeugdige en ouders ervaren dat de hulp bijdraagt aan het opheffen van de onveiligheid en/of ontwikkelingsbedreiging, respectievelijk het recidiverisico.	

De hulp sluit aan en vloeit voort uit het plan

Er is met vier van de zes jeugdigen gesproken over de ingezette hulp. Drie daarvan zijn hier tevreden over; de jeugdzorgwerker helpt hen en/of er is andere hulp waar ze tevreden over zijn. Er is met vijftien van de negentien ouders gesproken over de inzet van hulp. Acht van de vijftien ouders vertellen aan de inspecties dat er in hun optiek sprake is van passende hulp.

Een moeder vertelt ook dat de samenwerking tussen WSS JB&JR en de andere hulpverleningsinstantie goed is, "de neuzen staan dezelfde kant op". Een andere ouder vertelt dat de jeugdzorgwerker geen goed beeld heeft van haar dochter en veel belooft

maar weinig voor elkaar krijgt. Een andere ouder vertelt aan de inspecties dat er wel veel wordt opgestart rondom haar kind, maar niemand goed weet of het echt passend is.

De jeugdzorgwerkers leggen aan de inspecties uit dat ze met collega's overleggen over de keuze van hulp. Soms is vanuit het raadsrapport, de beschikking of de voorwaarden bij jeugdreclassering vooraf duidelijk wat ingezet moet worden, maar dit betekent niet dat dit aanbod ook beschikbaar is, horen de inspecties. Jeugdzorgwerkers geven aan te overleggen over passende hulp in de casuïstiekbesprekingen of individueel met een gedragswetenschapper. Dat zien de inspecties ook in de cliëntdossiers. De inspecties hebben in 22 van de 31 cliëntdossiers kunnen beoordelen of de ingezette hulpverlening aansluit bij de problematiek, risico's en doelen. Bij 13 van de 22 cliëntdossiers was dit geval, bij de overige negen sluit de hulpverlening niet of slechts deels aan bij problematiek, risico's en doelen.

De inspecties hebben verschillende ketenpartners van WSS JB&JR gesproken over het aansluiten van de hulp bij de hulpvraag of problematiek van de betreffende jeugdige en/of het gezin. Verschillende ketenpartners vertellen dat de ingezette hulp goed aansluit. Een aantal benoemt dat de beschikbaarheid van passende hulp een probleem is. Voorbeelden van knelpunten die ketenpartners daarnaast benoemen zijn dat de jeugdzorgwerker geen goed zicht heeft op het beschikbare hulpaanbod in de regio en dat de jeugdzorgwerker niet op zoek is gegaan naar alternatieven toen er een wachtlijst was voor de noodzakelijke hulp.

Casus

Een jeugdige wordt aangemeld bij een zorgaanbieder en er start een behandeltraject. De jeugdzorgwerker helpt het gezin in de beginfase met het papierwerk. Zij is ook bij de intake aanwezig en deelt met de zorgaanbieder wat er aan de hand is en aan welke doelen er gewerkt kan worden. De jeugdzorgwerker heeft een centrale rol in het contact tussen de jeugdige, haar biologische gezin, het pleeggezin en de verschillende hulpverlening. Gedurende het behandeltraject is jeugdzorgwerker nauw betrokken en heeft zij de regie – ook bij overleggen tussen de betrokkenen. De zorgaanbieder ervaart dat er steeds actuele informatie vanuit de jeugdzorgwerker wordt gedeeld en dat haar expertise met de doelgroep duidelijk naar voren komt.

Ontbreken van passende hulp

Uit de gesprekken met de jeugdzorgwerkers en de gedragswetenschappers komt duidelijk naar voren dat zij op een aantal gebieden een tekort aan hulpaanbod ervaren. De gedragswetenschappers noemen verschillende vormen van verblijf waar schaarste in is: pleeggezinnen, gezinshuizen en een alternatief aanbod voor de gesloten jeugdhulp. In de gesprekken met jeugdzorgwerkers worden een tekort aan hulpverlening op het gebied GGZ, verblijf, crisishulp en het begeleiden van omgang genoemd.

Jeugdzorgwerkers en gedragswetenschappers vertellen aan de inspecties dat zij een tekort zien aan hulpverlening die past bij een doelgroep met een (licht) verstandelijke beperking. Specifiek benoemen zij het ontbreken van langdurige stut en steun aan ouders en jeugdigen met een beperking.

Een gedragswetenschapper licht toe dat er door het uitblijven van hulp tijdens de jeugdreclassering er niet goed gewerkt kan worden aan het verlagen van het recidiverisico en de jeugdige daarmee in de problemen blijft komen.

“Doordat zijn forensische problemen groter worden, raakt behandeling steeds verder uit zicht”. De inspecties horen van de jeugdzorgwerkers dat het de jeugdreclassering loont om het schorsingsplan samen met de Raad voor de Kinderbescherming te maken. Op die manier kun je invloed uitoefenen op datgene wat je denkt dat passend is en komt het ook op die manier als bijzondere voorwaarde in het vonnis te staan.

De inspecties zien in de cliëntdossiers dat jeugdzorgwerkers veel inspanningen plegen om (passende) hulp in te zetten. Dit gaat zowel om het zoeken naar hulp, als om administratieve zaken (aanvraagformulieren), als afstemming met gemeenten en zorgaanbieders. “Dat gaat allemaal ten koste van tijd die ik níet kan besteden aan het gezin”, aldus een jeugdzorgwerker die samen met de inspecties in cliëntdossiers kijkt.

Gebiedsmanager: “De gecertificeerde instellingen is de intensive care van de jeugdhulp, maar nu óók de huisarts en óók de eerste hulp.”

Zicht op kwaliteit van hulp

Jeugdzorgwerkers vertellen aan de inspecties dat zij op voorhand geen check doen op de kwaliteit van de in te zetten hulpverlening of de plaatsing van een jeugdige. Zij benoemen dat een zorgaanbieder zelf verantwoordelijk is voor de kwaliteit die zij biedt en gemeenten dit ook controleren, omdat zij de hulp financieren. De inspecties horen van de jeugdzorgwerkers dat de gedragswetenschappers en gebiedsmanagers een ‘niet-voorkeurslijst’ bijhouden met aanbieders waar zij liever geen hulp afnemen omdat de kwaliteit te wensen overlaat.

De jeugdzorgwerkers vertellen dat zij in gesprek gaan met een zorgaanbieder als deze geen goede zorg biedt. Als dit niet verbeterd kunnen ze intern opschalen, naar de gedragswetenschapper en gebiedsmanager. Ook noemen de jeugdzorgwerkers mogelijkheden om extern op te schalen, zoals het inschakelen van een zorgbemiddelaar. Ze lichten toe dat de zorgbemiddelaar nauw contact heeft met de gemeenten. Opschalen kan ook via een hoofdaannemer, als deze er is, of via (contractmanagers van) gemeenten.

Zicht op effectiviteit ingezette hulp

De inspecties horen van de raad van bestuur dat er geen data beschikbaar is waarmee zij de effectiviteit van de hulp die is ingezet kunnen vaststellen. Zij hebben er geen zicht op in welke mate de ingezette hulp bijdraagt aan het afwenden van de ontwikkelingsbedreiging of het recidiverisico.

Tekortkomingen

- > De hulp die noodzakelijk is om de ontwikkelingsbedreiging van een jeugdige af te wenden kan de WSS JB&JR te vaak niet inzetten. Het ontbreekt aan een kwalitatief en kwantitatief toereikend hulpaanbod en indien nodig voldoende mogelijkheden om maatwerk te organiseren voor een jeugdige en diens gezin. Gemeenten zijn hier verantwoordelijk voor.
- > De WSS JB&JR gaat onvoldoende zelf (blijven) na of de hulp die zij inzetten voor een jeugdige en diens gezin passend en van voldoende kwaliteit is.

Norm 2.2

Norm	Oordeel
De hulp wordt tijdig ingezet.	
Waar kijken de inspecties naar? Binnen drie maanden na het opleggen van de maatregel is passende hulp voor de jeugdige (en diens gezin) gestart, of zoveel eerder als de professionals en betrokkenen noodzakelijk achten gezien de onveiligheid, ontwikkelingsbedreiging, e/o het recidiverisico van de jeugdige. De professional organiseert tijdig alternatieve hulp indien de professional met jeugdige, ouders en andere betrokkenen vaststelt dat de ingezette hulp niet doeltreffend of veilig is. De professional schaaft op indien de noodzakelijke hulp niet beschikbaar is.	

Wachttijsten en wachttijden

De jeugdzorgwerkers, gedragswetenschappers en gebiedsmanagers uit alle clusters geven aan dat de wachttijden voor hulp bij een aanbieder erg lang zijn. In de gesprekken komen verschillende voorbeelden naar voren, die volgens de jeugdzorgwerkers geen uitzondering zijn:

- > na een intake kan het starten met de hulp een half jaar duren;
- > een plek op een wachtlijst vraagt veel "bureaucratie en organisatie" en daarna begint pas de wachttijd;
- > als er voorwaarden zijn voor hulp, zoals het vaststellen van een beperking, moet er eerst een diagnose of vaststelling van het IQ plaatsvinden voordat de hulp kan starten;
- > een wachttijd van 42 weken voor diagnostiek;
- > het ontbreken van doorstroomplekken na een crisisplaatsing. In sommige regio's mag een crisisplaatsing maximaal zeven dagen duren.

De jeugdzorgwerkers geven aan dat het vaak niet lukt om tijdig – binnen drie maanden – passende hulp in te zetten. Zij geven hiervoor verschillende redenen en belemmeringen bij de inspecties aan:

- > er vinden veel afwijzingen van aanvragen plaats vanwege het ontbreken van het perspectief;
- > er is discussie over welke problematiek voorliggend is of er is sprake van contra-indicaties;
- > er zijn knelpunten in de financiering – met name bij buiten-regionale of niet-gecontracteerde zorg;
- > een zorgaanbieder geeft aan dat de gezinsleden geen hulpvraag hebben of dat er sprake is van een gebrek aan motivatie;
- > soms is het lastig om de handtekening van ouder(s) te krijgen.

Een ouder vertelt dat ze weet welke hulp er is aangevraagd, maar dat ze niet weet wanneer deze start. Een aantal ouders vertelt over de lange wachttijden die ze hebben ervaren. Een deel van deze ouders geeft aan dat zij ook al met wachttijden te maken hadden vóór de gedwongen maatregel en inzet van WSS JB&JR speelde. In gesprek met jeugdigen horen de inspecties dat in twee van de vijf gevallen de hulp tijdig – dus binnen drie maanden – kon worden opgestart.

Een ketenpartner vertelt de inspecties over een casus waarin vanaf dag één voor alle betrokkenen helder was wat de jeugdige nodig had en dat het door bureaucratie, financiën en een wachtlijst bij de aanbieder pas na een jaar is gestart.

In de cliëntdossiers zien de inspecties in een grote meerderheid (ongeveer tachtig procent) at de hulp niet tijdig (binnen drie maanden) tot stand komt. De inspecties zien voorbeelden waarbij jeugdigen worden afgewezen door zorgaanbieders, tussenliggende partijen de verzoeken van de jeugdzorgwerker afwijzen of dat er diagnostiek wordt vereist waar de jeugdige dan eerst nog maanden op moet wachten.

Gedragswetenschappers en gebiedsmanagers vertellen dat het zo lang duurt voordat passende hulp kan starten, dat er in het eerste jaar van een kindbeschermingsmaatregel vaak nog te weinig tot stand is gekomen om de ontwikkelingsbedreiging van de jeugdige af te wenden. Na dat jaar moet de jeugdzorgwerker - tien weken voor het einde van de maatregel - besluiten wat het vervolg moet zijn.

Inzet tijdens het wachten

Van de jeugdzorgwerkers horen de inspecties dat het gebrek aan passende hulp en de lange wachttijden ertoe leiden dat jeugdzorgwerkers het gezin vaak op meerdere plekken aanmeldt.

In de cliëntdossiers zien de inspecties dat er in sommige gevallen gedurende de wachttijd geen aanvullende inspanningen verricht worden door de jeugdzorgwerker. In een geval waar sprake is van een jaar wachttijd voor een perspectiefonderzoek zien de inspecties weinig inzet van de jeugdzorgwerker om zelf zicht te krijgen op het opvoedsysteem. In een andere casus komt de begeleide omgang tussen een jeugdige en diens ouder niet tot stand omdat de jeugdzorgwerker voorrang moet geven aan andere gezinnen. Bij een andere jeugdige zien de inspecties dat logeerweekenden naar huis geen doorgang vinden omdat het vervoer niet betaald wordt.

Een ouder vertelt dat ze al een tijdje wachten op het starten van de hulp, maar dat er geen overbruggingshulp is ingezet.

Signaleren, opschalen en escaleren

De raad van bestuur vertelt aan de inspecties dat professionals een escalatieladder kunnen inzetten als zij vastlopen bij het inzetten van hulp. Afhankelijk van de casus en de oorzaak van het vastlopen ligt er dan een taak voor de gedragswetenschapper, gebiedsmanager of directeur.

De jeugdzorgwerkers geven aan dat ze, als zij vastlopen in het gesprek rondom het inzetten van hulp, soms een collega van zorgbemiddeling of de gedragswetenschapper laten aansluiten bij een gesprek met de gemeente. De inspecties horen dat jeugdzorgwerkers de gebiedsmanagers kunnen vragen om een gesprek te voeren met gemeenten en de rechtbank.

In het cluster Zuid vertellen de jeugdzorgwerkers dat de kinderrechter steeds vaker een termijn van een half jaar in plaats van een jaar uitspreekt bij een ondertoezichtstelling. De jeugdzorgwerkers benoemen in gesprek met de inspecties dat de rechters duidelijk maken dat ze geen verlengingsverzoek hoeven te doen als de wachtlijst ertoe heeft geleid dat ze geen hulp hebben ingezet. Een gedragswetenschapper vertelt dat specifiek bij het in- en doorstroomteam het gesprek met de rechtbank nodig was, omdat er in de voorliggende periode nog geen hulp was ingezet en bij de rechtbank wel een verlengingsverzoek was ingediend.

Tekortkomingen

- > De WSS JB&JR tijdig (binnen drie maanden na het opleggen van de maatregel) kan onvoldoende tijdig passende hulp inzetten, of een passend alternatief als de eerste keuze niet beschikbaar is. Hiervoor is de WSS JB&JR mede afhankelijk van de beschikbaarheid van hulp (zie 2.1).
- > De WSS JB&JR blijft gedurende het wachten niet altijd goed in contact met de jeugdige en het gezin en houdt hen niet op de hoogte van relevante ontwikkelingen.
- > De opschaling of inschakeling naar bijvoorbeeld een regionaal expertteam vindt niet altijd en/of laat plaats, indien passende hulp niet beschikbaar is.

Norm 2.3

Norm	Oordeel
Over de inzet van hulp vindt afstemming met de gemeente plaats.	
Waar kijken de inspecties naar? De gecertificeerde instelling bepaalt of, en zo ja, welke jeugdhulp is aangewezen bij de uitvoering van de kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Zij overlegt hiertoe met het college van de gemeente waar de jeugdige zijn woonplaats heeft. Dit is niet van toepassing indien de verplichting tot het bieden van jeugdhulp rechtstreeks voortvloeit uit een strafrechtelijke beslissing.	

Communicatie met de gemeenten en VNG

Gebiedsmanagers ervaren dat het gesprek over de inzet van passende hulp en de speciale doelgroep die WSS JB&JR begeleidt, continu gevoerd moet worden. Ze vertellen de inspecties dat de doelgroep maakt dat er relatief vaak maatwerk nodig is en er voor het gewenste effect van de hulp relatief langere tijd nodig is.

In de Utrechtse inkoopregio is WSS JB&JR onderaannemer van de lokale gecertificeerde instelling. Bij het cluster Rotterdam is WSS JB&JR sinds kort zelf contractpartner van de gemeente en dit willen ze bij meerdere gemeenten veranderen. De gebiedsmanagers zijn richting de inspecties enthousiast over wat deze verandering van positie oplevert: "Bij de accountgesprekken met de gemeente kunnen we onze eigen belangen goed behartigen."

Afstemmen over passende hulp

Jeugdzorgwerkers vertellen dat zij, na het bepalen van passende hulp, een verzoek voor de inzet van hulp indienen bij de gemeente. De gemeente kan na dit verzoek voor een beschikking zorgen. In meerdere gesprekken met de inspecties vertellen de jeugdzorgwerkers dat het lijkt alsof de gemeenten een gebrek aan vertrouwen hebben in de jeugdzorgwerkers waar het gaat om de bepaling van de noodzakelijke hulp. Jeugdzorgwerkers vertellen dat gemeenten de verzoeken die door de gecertificeerde instelling worden aangevraagd soms ter discussie stellen. De consequenties daarvan verschillen.

De inspecties horen dat het voorkomt dat de hulpvraag dan wordt afgewezen, het kan ook dat de gemeente zelf met het gezin gaat kijken naar wat passende hulp is of dat de gemeente een alternatief voorstelt wat wel aan hulp ingezet kan worden. Het komt volgens de jeugdzorgwerkers veel voor dat deze alternatieven lichtere vormen van hulp zijn, afwijken van datgene wat de jeugdzorgwerker noodzakelijk acht, wat in het

raadsrapport of de beschikking van de rechter staat of niet voldoende aansluit bij de beperkingen van een jeugdige of gezin.

De jeugdzorgwerkers ervaren dat ze bij jeugdreclasseringsmaatregelen steviger staan bij de gemeente als er in de bijzondere voorwaarden concrete aanwijzingen voor de in te zetten hulp zijn opgenomen.

Gemeenten geven in gesprek met de inspecties aan dat de schaarste van hulp voor cliënten van WSS JB&JR vaker speelt dan bij de regionale gecertificeerde instellingen, vanwege de specifieke kenmerken van de doelgroep van de WSS. Als voorbeelden noemen gemeenten dat het soms ligt aan expertise die beperkt beschikbaar is, waardoor buiten-regionale zorg en maatwerkbeschikkingen nodig zijn of dat er aanbod nodig is op het gebied van stut en steun-hulp van langdurige aard.

Twee gemeenten vertellen de inspecties dat ze in casuïstiek horen dat er met enige regelmaat wordt geëscaleerd vanwege een visieverschil tussen de gecertificeerde instelling en de lokale partners. De gemeenten blijven sturen op samenwerking tussen het lokale team, de zorgaanbieders in de regio en de gecertificeerde instellingen.

De gemeenten benoemen in gesprekken met de inspecties dat ze het belangrijk vinden dat gecertificeerde instellingen tijdelijk betrokken zijn bij het leven van de gezinnen. De lokale partners moeten de continuïteit bieden en zij moeten een relatie hebben en houden met de wijk, buurt en de lokale zorg.

Tekortkoming

- > Gemeenten hinderen de tijdige inzet van passende hulp op oneigenlijke gronden. De WSS JB&JR kan hier steviger tegen in het geweer komen. Artikel 3.5 van de Jeugdwet regelt dat de gecertificeerde instelling kan bepalen welke jeugdhulp de jongere nodig heeft. De instelling wordt verplicht om met de gemeente hierover te overleggen op casusniveau. Overeenstemming met de gemeente per geval wordt niet geëist, omdat het uiteindelijk de gecertificeerde instelling is die de wettelijke verantwoordelijkheid heeft om de door de rechter opgedragen maatregel uit te voeren.

Thema 3: Regie op voortgang van het beoogde resultaat

In dit thema kijken de inspecties naar de kwaliteit van de regievoering vanuit de gecertificeerde instelling op de ingezette hulp en de mate waarin de gecertificeerde instelling zicht houdt op de ontwikkeling en de veiligheid van de jeugdige.

Oordeel

De inspecties zijn positief over het systematisch en planmatig handelen van de WSS JB&JR, onder andere door de situatie van jeugdigen periodiek te evalueren en systematische afwegingen te maken rondom (on)veiligheid. Desondanks is het oordeel van de inspecties over de kwaliteit van de regievoering **grotendeels onvoldoende**. De inspecties komen tot dit oordeel omdat de WSS JB&JR onvoldoende met de jeugdige en diens ouders in contact zijn over de ontwikkeling en veiligheid van de jeugdige. De inspecties zien dat jeugdigen soms een jaar niet zijn gezien of gesproken. De WSS JB&JR heeft hierdoor niet in alle casussen voldoende zicht op de ontwikkeling en de veiligheid van de jeugdige en maakt afwegingen op basis van onvoldoende informatie. De inspecties zijn daarnaast een tekortkoming in het voeren van regie over de hulpverlening aan zowel de jeugdige als de ouders. Tot slot zijn de inspecties voorbeelden tegengekomen waarbij de WSS JB&JR onveiligheid heeft geconstateerd maar incidenteel niet handelde of onmachtig was de onveiligheid voor de jeugdige af te wenden.

In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspecties op de normen die vallen onder dit thema.

Onderdeel:	Clïënt-gericht	Samenwerking en regie	Systematisch handelen	Zicht op jeugdige	Inschatten veiligheid	Handelen bij onveiligheid
Oordeel:						

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspecties.

Norm 3.1

Norm	Oordeel
De jeugdige krijgt in het gehele proces de mogelijkheid om te participeren en is betrokken bij de besluitvorming.	
Waar kijken de inspecties naar? In de dagelijkse praktijk besteden professionals voldoende tijd en aandacht aan de jeugdige en ouders. De professional onderhoudt de relatie met ouders en jeugdige. De professional blijft tevens in contact met het (informele) netwerk van het gezin. De professional bevordert de band tussen ouders, jeugdige en andere gezinsleden en met belangrijke personen uit het netwerk. Professionals behandelen jeugdigen en ouders met respect en jeugdigen ouders ervaren begrip en vertrouwen.	

Tijd, aandacht, begrip en vertrouwen voor de jeugdige

Vijf van de zes jeugdigen geven in gesprekken met de inspecties aan positief te zijn over hun jeugdzorgwerker. De jeugdigen vertellen met regelmaat contact met hun jeugdzorgwerker te hebben, zeker de jeugdigen met een jeugdreclasseringsmaatregel. Een jeugdige geeft aan tevreden te zijn, ook al heeft hij zijn jeugdreclasserder sinds

augustus 2024 niet meer gezien en ondanks dat er binnenkort een wisseling is. Hij geeft aan dat dit komt doordat duidelijk is aan welke doelen hij moet werken en ook wat de consequenties zijn als hij dit niet doet.

Jeugdzorgwerkers benoemen dat zij vanuit WSS JB&JR een verplichting hebben om met jeugdigen alleen te spreken. De inspecties lezen dit terug in het beleidsdocument '*Zicht en regie op veiligheid*'. Daarin staat over de minimale frequentie kind/jeugdige alleen zien en spreken het volgende:

- > Thuiswonende kinderen (OTS en voogdij) vier keer per jaar.
- > In pleeggezin wonende kinderen (OTS en voogdij) vier keer per jaar (minimaal twee keer door de jeugdzorgwerker en twee keer door de pleegzorgwerker).
- > In een instelling wonende kinderen, waaronder een gezinshuis: OTS vier keer per jaar en voogdij zes keer per jaar.

Sommige jeugdzorgwerkers geven aan dat zij zeker bij de start van een maatregel frequenter contact hebben dan deze interne richtlijn voorschrijft.

Jeugdzorgwerkers vertellen dat het voorkomt dat de jeugdige onvoldoende wordt gezien omdat er steeds wisselende jeugdzorgwerkers zijn of omdat een jeugdige bij een in- en doorstroomteam is ondergebracht. Ook noemen zij dat de administratie en het organiseren van passende hulp veel tijd vraagt die zij dan niet aan jeugdigen en ouders kunnen besteden.

Jeugdreclasseerders vertellen dat de richtlijn is dat zij de jeugdige eens in de vier weken zien. Zij vertellen dat in het begin het contact intensief is. Zij vertellen dat het voor hen makkelijker is om in contact te komen met ouders dan voor jeugdbeschermers, omdat ouders vaak blij zijn met de betrokkenheid van een jeugdreclasseerder. De inspecties zien meerdere voorbeelden in jeugdreclasseringsdossiers waarbij het contact met de jeugdige en diens ouders bij de start zeer intensief is.

Uit de gesprekken met ketenpartners komt naar voren dat de manier waarop jeugdbeschermers contact onderhouden met de jeugdige verschilt en erg persoonsafhankelijk is. In de gesprekken met de jeugdzorgwerkers aan de hand van cliëntdossiers en de gesprekken met ketenpartners horen de inspecties hier voorbeelden terug. Zo zien de inspecties voorbeelden van jeugdbeschermers die de contacten via hulpverleners laten verlopen of zelf in een app-groep zitten met ouders en school, en een jeugdige dat een jaar niet alleen door de jeugdbeschermer is gezien, maar ook jeugdbeschermers die in contact komen met een jeugdige door een spelletje te doen of door middel van tekeningen.

Over de betrokkenheid van jeugdreclasseerders bij de jeugdigen zijn de ketenpartners overwegend positief.

In de gegevens die WSS JB&JR zelf bijhoudt over het kind-alleen-contact zien de inspecties dat in ruim vijftien procent van de casussen niet wordt voldaan aan de interne norm voor het kind-alleen-contact. De jeugdzorgwerkers vertellen tijdens de gesprekken met de inspecties dat dit percentage in de werkelijkheid hoger ligt. De jeugdzorgwerkers geven aan dat de contacten met jeugdigen worden geregistreerd in het cliëntdossier, maar dat dit door de jeugdzorgwerkers op verschillende manieren gebeurt. Soms worden contacten met jeugdigen als kind-alleen-contact genoteerd als er een moeder of hulpverlener bij is, als het niet een inhoudelijk gesprek is of als het niet gelukt is om met de jeugdige alleen te spreken. Dit zien de inspecties ook terug in de cliëntdossiers.

Zo is er geregistreerd dat het kind alleen is gesproken, maar is in de onderliggende notitie te lezen dat de jeugdige niet is gesproken omdat deze lag te slapen.

Jeugdzorgwerkers vertellen dat er binnen WSS JB&JR een registratiesysteem (BI-tool) in gebruik is waarin belangrijkste momenten inclusief termijnen binnen de maatregel zoals het kind-alleen-gesprek en het plan van aanpak gemonitord worden. In het cliëntdossier leggen de jeugdzorgwerkers deze momenten vast. Een aantal jeugdzorgwerkers vertelt dat het sturen op normen in de BI-tool deze manier van registreren in de hand werkt. Zij vertellen dat een mogelijke oorzaak van het onjuist registeren kan zijn dat de 'rode bolletjes' in de BI-tool stress veroorzaken. Andere jeugdzorgwerkers vertellen dat deze manier van registreren niet conform de werkafspraken is.

Casus

Jeugdige van 6 jaar verblijft bij moeder. Moeder is zorgmijndend en is beperkt beschikbaar voor haar kind. Er is sprake geweest van huiselijk geweld en de kans bestaat dat dit weer gebeurt. De jeugdige heeft ontwikkelingsachterstand, praat nauwelijks en is nog niet zindelijk. De jeugdige gaat naar een dagverblijf/ontwikkelcentrum. Voor de moeder is geen hulp ingezet.

De OTS is in juni uitgesproken. In oktober is het eerste contact tussen jeugdzorgwerker en het gezin. In december is er een wisseling van jeugdbeschermer. In februari volgt een schriftelijke aanwijzing aan moeder, omdat zij contact met de jeugdbeschermer mijdt.

De inspecties hebben in 31 cliëntdossiers naar de contactfrequentie tussen de jeugdzorgwerker en de jeugdige gekeken. Jeugdigen hadden gemiddeld vier keer contact met hun jeugdzorgwerker in een half jaar tijd, het aantal contacten per jeugdige varieerde tussen de nul en de twaalf keer. In de cliëntdossiers zien de inspecties meerdere voorbeelden waarbij de jeugdigen bijna een jaar niet zijn gezien door de jeugdzorgwerkers.

Tijd, aandacht, begrip en vertrouwen voor de ouders

Acht van de vijftien ouders geven in gesprekken met de inspecties aan de mogelijkheid te ervaren om te participeren en dat zij betrokken worden bij de besluitvorming. De overige zeven ouders vinden van niet. De redenen waarom ouders niet te tevreden zijn, lopen uiteen. Bijvoorbeeld omdat ze de jeugdzorgwerker nog nooit ontmoet hebben, zich onvoldoende gehoord of niet serieus genomen voelen, alleen telefonisch contact hebben of te maken hebben met veel verschillende jeugdzorgwerkers.

Over het onderhouden van contact met ouders heeft WSS JB&JR geen vaste afspraken, vertellen de jeugdzorgwerkers. Jeugdzorgwerkers streven ernaar ouders 'zo vaak als nodig' te spreken en laten dit afhangen van de zorgen over en de medewerking van het gezin en welke andere hulpverlening betrokken is. Jeugdzorgwerkers vertellen dat het soms moeilijk is in contact te komen, "bijvoorbeeld als je voogd nummer 28 bent".

Ouder: "Ik ben heel tevreden over de WSS nu, over deze jeugdbeschermer. Ik heb zowel vaker contact als beter contact met deze jeugdbeschermer. Deze is goed bereikbaar, of anders is ook wel een vervanger bereikbaar als ik toch contact wil. Wat ik ook fijn vind is dat ze ook praat met andere kinderen in het gezin. Dat gaat heel natuurlijk en fijn."

De cliëntenraad geeft bij de inspecties aan dat ze vindt dat de bejegening van en het contact met ouders een van de verbeterpunten is waar WSS JB&JR mee aan de slag moet. Zij benoemen dat ouders niet serieus worden genomen en er niet goed naar ze geluisterd wordt door jeugdzorgwerkers.

De inspecties hebben in 31 cliëntdossiers naar de contactfrequentie tussen de jeugdzorgwerker en ouders gekeken. Ouders hadden gemiddeld vier keer contact, het aantal contacten varieerde tussen de nul en de dertig keer.

Bevorderen gezinsband en relatie met andere belangrijke personen voor de jeugdige

In de dossiers zien de inspecties dat jeugdzorgwerkers altijd een genogram opnemen, waarin de relatie tussen de jeugdige en personen uit zijn familie is weergegeven. In de cliëntdossiers en gesprekken met jeugdzorgwerkers zien de inspecties dat jeugdzorgwerkers zelf de omgangsbegeleiding tussen ouders en jeugdige op zich nemen, zolang er geen zorgaanbieder is die dit kan doen.

In andere casussen zien de inspecties knelpunten in de bevordering van de gezinsband en met anderen uit het netwerk van de jeugdige. Een jeugdzorgwerker vertelt over een voorbeeld waarbij sprake is van een mogelijke terugplaatsing van jeugdigen, maar nog geen zicht is op de thuissituatie en ook niet op de betreffende jeugdige. De inspecties horen daarnaast van jeugdzorgwerkers en ketenpartners over knelpunten in de uitvoering van omgangsregelingen (reiskosten van ouders die niet vergoed worden, geen zorgaanbieder beschikbaar die de begeleiding op zich neemt), waardoor jeugdigen en ouders elkaar niet kunnen zien.

Jeugdige: "Ik heb met meerdere mensen uit min familie contact, maar wil meer contact met mijn vader. Binnenkort wordt er gekeken of dit mogelijk is en of ik op verlof naar mijn moeder kan."

Tekortkomingen

- > De WSS JB&JR voert met een deel van de jeugdigen onvoldoende gesprekken om zich een goed beeld te vormen van diens ontwikkeling en veiligheid. Contact met de jeugdige is daarnaast noodzakelijk om te participeren in het gehele proces en om hen te betrekken bij de besluitvorming.
- > De gesprekken met jeugdigen worden niet uniform geregistreerd.
- > De WSS JB&JR besteedt onvoldoende tijd en aandacht aan een deel van de ouders. Die ouders krijgen daardoor onvoldoende de mogelijkheid om te participeren in het gehele proces en betrokken worden bij de besluitvorming.
- > Het contact tussen de jeugdige en diens ouders bevordert de WSS JB&JR niet altijd voldoende. Dit contact is belangrijk, zeker in situaties waarin de jeugdige uit huis is geplaatst en er mogelijkheden zijn dat de jeugdige naar diens ouders terugkeert.

Norm 3.2

Norm	Oordeel
De professional heeft de regie en het overzicht op alle ingezette hulp en ondersteuning aan het gezin.	
Waar kijken de inspecties naar?	

De professional houdt de regie en heeft het overzicht op alle ingezette hulp en ondersteuning in het gezin. Waar nodig vindt multidisciplinaire en interdisciplinaire afstemming plaats. Indien andere professionals betrokken zijn bij de jeugdige en het gezin, werkt de professional met hen samen. Dat betekent dat zij met elkaar duidelijke afspraken maken over de samenwerking, wederzijdse verwachtingen, wie waarvoor verantwoordelijk is en wie de regie voert. Professionals stellen de jeugdige en ouders hiervan op de hoogte. Het hulpverleningsplan van andere professionals sluit navolgbaar aan op het plan van de gecertificeerde instelling. Bij (blijvende) visieverschillen tussen betrokken professionals over de effectiviteit van de hulpverlening en/of over de veiligheid van de jeugdige schaaft de professional op en zorgt de professional dat betrokkenen het belang van de jeugdige centraal blijft stellen.

Regie en overzicht van alle ingezette hulp en ondersteuning aan het gezin

Twaalf van de zeventien ouders vertellen dat de jeugdzorgwerker de regie heeft over de hulp aan de jeugdige. Zij geven voorbeelden van contact tussen de jeugdzorgwerker en de hulpverlener en de school van de jeugdige. Sommige ouders benoemen dat er ook contact is met hun persoonlijke begeleider. Vijf ouders die de inspecties hebben gesproken geven aan dat de jeugdzorgwerker niet de regie voert. Vijf van de zes jeugdigen die de inspecties hebben gesproken vertellen dat de jeugdzorgwerker de regie voert, of weten in elk geval dat deze ook contact heeft met andere personen over hem of haar.

Uit de gesprekken met jeugdzorgwerkers en ketenpartners komen voorbeelden naar voren waarbij de jeugdzorgwerker de regie houdt en het overzicht heeft van de ingezette hulp en ondersteuning aan de jeugdige. Jeugdzorgwerkers vertellen daarbij dat zij het niet hun taak vinden om regie te voeren op het geheel aan hulp in een gezin (bijvoorbeeld rondom schuldhulpverlening, huisvesting, maatschappelijke zorg en ondersteuning of GGZ- of verslavingszorg aan ouders). Ook in de cliëntdossiers en in de gesprekken met jeugdzorgwerkers op basis van de cliëntdossiers zien de inspecties dat de regievoering gericht is op de hulp en ondersteuning rondom de betreffende jeugdige.

De inspecties hebben een aantal voorbeelden gezien en gehoord waarbij de jeugdzorgwerker ook het overzicht heeft op de totale hulpverlening binnen een gezin en bijvoorbeeld samenwerkt met een hulpverlener van een ouder.

Jeugdzorgwerkers uit het in- en doorstroomteam benoemen dat zij onvoldoende in de mogelijkheid zijn regie te voeren. Jeugdzorgwerkers uit het in- en doorstroomteam kunnen bijvoorbeeld niet aansluiten bij een overleg in een gezinshuis over een jeugdige, omdat de prioriteit naar andere jeugdigen gaat.

Uit ruim de helft van de cliëntdossiers maken de inspecties op dat de jeugdzorgwerker de regie voert op de hulpverlening aan de jeugdige (bijvoorbeeld door frequente contacten met betrokken hulpverleners of rondetafel-overleggen). In ruim twintig procent van de cliëntdossiers zien de inspecties dat de jeugdzorgwerkers (nog) geen regie voeren. In de overige cliëntdossiers is deels sprake van regie (bijvoorbeeld omdat er wel contacten zichtbaar zijn met een deel van de betrokken hulpverlening, maar dat er geen contact zichtbaar is met de hulpverlening aan de ouder(s)).

Ketenpartner: "Ze moet de regievoerder zijn, want ze is de gezinsvoogd. Maar er is nog geen overleg geweest met alle betrokkenen. Ook naar de aanbieder geeft de gezinsvoogd geen antwoord. Twee dagen van tevoren zegt ze af: Er is spoed, crisis, er is altijd wel iets".

In de cliëntdossiers zien de inspecties dat de regie niet of beperkt gevoerd wordt als er wisselingen zijn tussen jeugdzorgwerkers of als er een periode geen jeugdzorgwerker is. De casus wordt dan op naam van de gebiedsmanager gezet, zo zien de inspecties. De inspecties zien voorbeelden waarbij jeugdigen (en betrokkenen rondom de jeugdige) met een voogdijmaatregel in een paar jaar tijd te maken hebben gehad met acht of negen jeugdzorgwerkers.

Ketenpartners benoemen grote verschillen tussen jeugdzorgwerkers in de mate waarin zij de regie voeren. Zij geven voorbeelden van korte lijntjes met een jeugdzorgwerker, die gezamenlijke overleggen organiseert met ouders en betrokken hulpverlening. Zij geven daarnaast voorbeelden dat zij geen contact krijgen met een jeugdzorgwerker, dat er veel wisselingen tussen jeugdzorgwerkers zijn, of dat de jeugdzorgwerker informatie onvoldoende deelt. Ketenpartners geven ook voorbeelden dat niet de jeugdzorgwerker, maar zij de regie voeren en overzicht houden op de ingezette hulpverlening en school van de jeugdige. "De jeugdzorgwerker is dan alleen voor de formele taken, zoals het zetten van een handtekening."

Over de regievoering door jeugdreclasseerders vertellen de ketenpartners dat zij overwegend positief zijn. Zij ervaren korte lijnen en duidelijke afspraken met de jeugdreclasseerders.

Interdisciplinaire afstemming

Uit de gesprekken met jeugdzorgwerkers en ketenpartners en de cliëntdossiers komen voorbeelden naar voren van interdisciplinaire afstemming rond een jeugdige of gezin in de vorm van rondetafel-overleggen, teamtafels die de jeugdzorgwerkers organiseren of groot overleg met alle betrokkenen rond de jeugdige. In de regio Rotterdam Rijnmond is het periodiek organiseren van een teamtafel een vaste afspraak, wat voort komt uit het aansluiten bij de afgesproken werkwijze in de betreffende regio. Doordat dit verschillend is in regio's en de WSS aansluit bij geldende regionale werkwijzen, is er geen WSS-brede werkwijze hoe de interdisciplinaire afstemming in een regio vorm te geven.

Deze interdisciplinaire afstemming zien de inspecties niet in alle onderzochte casussen terug: soms zijn er wel individuele contacten maar is er geen interdisciplinaire afstemming op basis waarvan de jeugdzorgwerker regie op het geheel kan voeren.

Afspraken over samenwerking en taakverdeling

Uit de gesprekken met jeugdzorgwerkers en ketenpartners komen voorbeelden naar voren waaruit blijkt dat zij duidelijke afspraken met elkaar maken over de samenwerking.

Jeugdzorgwerkers geven ook voorbeelden waaruit blijkt dat de rollen onderling niet altijd duidelijk zijn of dat de samenwerking niet goed is: de zorgaanbieder wil hulp inzetten waar de jeugdzorgwerker het niet mee eens is, of een zorgaanbieder deelt zorgelijke signalen niet met de jeugdzorgwerker omdat zij de hulpverlenersrelatie met ouders willen behouden. Jeugdzorgwerkers ervaren soms dat ketenpartners 'veel over de schutting gooien', zoals bij zorgen over de ontwikkeling of veiligheid van een jeugdige.

Jeugdzorgwerkers benoemen dat het voor ouders niet altijd te begrijpen is welke rol de jeugdzorgwerker heeft en dat deze de regie voert, bijvoorbeeld als er veel hulpverleners betrokken zijn of als ouders gebrekkig Nederlands spreken of verstandelijk beperkt zijn.

Handelen bij visieverschillen

Als jeugdzorgwerkers visieverschillen ervaren met ketenpartners dan bespreken zij dit, wanneer men er onderling niet uitkomt, eerst intern in een casuïstiekbepreking met de

gedragswetenschapper, aldus de jeugdzorgwerkers. Als dat niet tot verbetering leidt, schalen zij op naar de gebiedsmanager.

Zowel jeugdzorgwerkers, gebiedsmanagers, gedragswetenschappers en ketenpartners geven voorbeelden van onderlinge visieverschillen die in de organisatie worden opgeschaald naar de gebiedsmanager of directie. Jeugdzorgwerkers benoemen dat zij veel tijd kwijt zijn aan randzaken en dat dan het risico aanwezig is dat de focus op de jeugdige verloren raakt als de samenwerking niet goed verloopt.

Tekortkomingen

- > De WSS JB&JR heeft bij een deel van de gezinnen onvoldoende overzicht en voert onvoldoende regie op de hulp en ondersteuning in een gezin. Dit geldt zeker voor de gezinnen die zijn ondergebracht bij een in- en doorstroomteam.
- > De WSS JB&JR maakt niet altijd duidelijke afspraken over de samenwerking en de wederzijdse verwachtingen met ketenpartners en maakt deze afspraken onvoldoende duidelijk aan jeugdigen en ouders.
- > Samenwerkingsproblemen of visieverschillen met ketenpartners leiden er in de praktijk incidenteel toe dat de aandacht daar vooral op gericht is (en niet op de jeugdige).

Norm 3.3

Norm	Oordeel
De professional evalueert met betrokkenen de ontwikkeling en de veiligheid van de jeugdige op basis van het plan en de aanvullende (veiligheids)afspraken.	
Waar kijken de inspecties naar? Het beeld van de jeugdige, ouders en het netwerk leggen de professionals vast in het cliëntendossier. De professional legt afspraken over wie wat doet vast. Professionals zorgen voor inzichtelijke en actuele dossiervoering waaruit blijkt dat zij planmatig werken. De voortgang en de resultaten van de begeleiding en ingezette hulp evalueren de jeugdige, ouders, en de betrokken professionals met een passende frequentie. De professional bespreekt de voortgang periodiek en (indien aan de orde) in een MDO of casuïstiekbespreking. Een kernbesluit wordt zorgvuldig en multidisciplinair genomen. Bij een besluit zijn jeugdige en ouders zelf betrokken. Daarnaast is bij de afweging een gedragswetenschapper betrokken.	

Dossiervoering

De inspecties zien dat de cliëntdossiers inzichtelijk en actueel zijn. Het beeld van de jeugdige, ouders en netwerk leggen de professionals vast in het cliëntendossier.

Evaluatie en besluitvorming met gezin en ketenpartners

De inspecties zien en horen terug dat ouders en jeugdigen soms uitgenodigd zijn bij teamtafels of rondetafel-overleggen. Van sommige ketenpartners horen de inspecties ook terug dat zij betrokken worden bij evaluaties, hetzij met alle betrokkenen, hetzij één-op-één met de jeugdzorgwerker. Uit de cliëntdossiers en de gesprekken met ouders en jeugdzorgwerkers blijkt dat in deze overleggen geen kernbeslissingen worden genomen. Deze worden genomen in een multidisciplinair overleg (MDO).

Ouder: "De jeugdbeschermer vertelde dat ze de OTS met een jaar gingen verlengen. De jeugdbeschermer had dit toen eerst tegen de begeleider van mijn kind gezegd. Ik

had liever dat dit eerst met mij werd besproken. Het werd gewoon in één keer gezegd: de OTS wordt verlengd. Ik heb wel besproken dat ik dit niet fijn vond, maar de jeugdbeschermer reageerde daar niet echt op. Ze zei: 'je moet het niet als slecht zien'. Voor mij is het niet duidelijk wat ik moet doen zodat OTS niet wordt verlengd."

Methodisch werken, inbreng in MDO of casuïstiekbespreking

Jeugdzorgwerkers vertellen dat de BI-tool hen helpt bij het procesmatig werken, bijvoorbeeld om zaken op tijd in te brengen in de casuïstiekbespreking (minimaal twee keer per jaar) en de termijnen voor het kind-alleen-contact en het plan van aanpak jaarlijks te halen. De inspecties horen van jeugdzorgwerkers, en zien dit in de meeste cliëntdossiers ook terug, dat zij volgens vaste processen en planmatig werken. Sinds een jaar werken in de teams praktijkcoaches, zo vertellen de gebiedsmanagers en gedragswetenschappers. Dit zijn ervaren jeugdzorgwerkers die worden ingezet om het methodisch werken te verbeteren.

De inspecties zien dat er verschillen zijn tussen de teams van jeugdzorgwerkers in de manier waarop zij proces- en planmatig werken. Zo zijn er in de regio Rotterdam afspraken gemaakt over het meelesen van een plan van aanpak door een collega, maar dit is optioneel. Jeugdzorgwerkers vertellen verder dat zij informatie niet altijd opslaan op de afgesproken plek en dat het ene team strenger is op de volledigheid van een plan van aanpak voordat het mag worden ingebracht in een casuïstiekbespreking dan een ander team.

De inspecties horen van jeugdzorgwerkers dat zij één- of tweemaal per jaar dossierdagen hebben. Dan kijken jeugdzorgwerkers bij elkaar in de cliëntdossiers naar de volledigheid van de gegevens (o.a. over veiligheid). Jeugdzorgwerkers vertellen dat zij soms schrikken van cliëntdossiers van collega's, bijvoorbeeld omdat een cliëntdossier incompleet is, een plan van aanpak of gegevens van contactpersonen ontbreken.

De inspecties horen in de gesprekken dat jeugdzorgwerkers weten wanneer ze iets zelf kunnen beslissen en wanneer ze iets moeten inbrengen in de casuïstiekbespreking. Jeugdzorgwerkers vertellen dat zij de voortgang periodiek en bij kernbeslissingen bespreken in een MDO of casuïstiekbespreking. Daarbij is altijd een gedragswetenschapper betrokken. Bij deze besprekingen zijn jeugdige en ouders niet aanwezig.

De gedragswetenschappers vertellen dat zij verschillen zien in hoe vaak en op welke manier jeugdzorgwerkers de gedragswetenschapper betrekken. De gedragswetenschappers bij het in- en doorstroomteam vertellen dat zij op afstand staan en dat zij het moeten doen met weinig informatie en dat deze informatie uit de derde hand komt doordat de jeugdzorgwerkers, conform de werkwijze, minder in contact staan met de jeugdige en het gezin. De gedragswetenschapper en gebiedsmanager van een in- en doorstroomteam vertellen dat elke week casuïstiekbespreking plaatsvindt, in plaats van om de week.

Tekortkoming

- > De WSS JB&JR werkt niet altijd eenduidig als het gaat om methodisch handelen:
 - > de jeugdzorgwerker, gedragswetenschapper en gebiedsmanager besteden niet in alle casussen ook aandacht aan de kwaliteit van de kind-alleen-gesprekken
 - > de kwaliteit en inbreng van de casuïstiekbespreking verschilt per team e/o medewerker

- > de kwaliteit van de rapportages in het cliëntdossier en op welke plek informatie wordt opgeslagen in het cliëntdossier verschilt per team e/o medewerker

Norm 3.4

Norm	Oordeel
De professional heeft zicht op de ontwikkeling en veiligheid van de jeugdige.	
Waar kijken de inspecties naar? De professional heeft een actueel beeld van de ontwikkeling en veiligheid van de jeugdige, wat er gebeurt in het gezin of pleeggezin of gezinshuis waar de jeugdige verblijft en in de voortgang die wordt geboekt op de in het plan van aanpak gestelde doelen en komt in actie als voortgang uitblijft. De professional bespreekt mogelijke zorgen over de veiligheid met de jeugdige en vraagt de jeugdige zelf naar zijn visie op de situatie. De professional heeft zelf contact met de jeugdige. Professionals zijn alert op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en volgen in geval van signalen de stappen van de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling.	

Voor de mate waarin de jeugdzorgwerkers contact hebben met de jeugdige en ouders verwijzen de inspecties naar de bevindingen onder norm 3.1.

Uit gesprekken met ouders komt naar voren dat elf van de zeventien ouders vinden dat de jeugdzorgwerker zicht heeft op de ontwikkeling en de veiligheid van de jeugdige. Vijf van de zes jeugdigen die de inspecties hebben gesproken geven ook aan dat dit het geval is.

Ketenpartners geven meerdere voorbeelden waaruit blijkt dat de jeugdzorgwerker goed zicht heeft op de veiligheid in de thuissituatie. De ketenpartners geven daarnaast aan dat zij wel verschillen zien tussen de ene en de andere jeugdzorgwerker. Dit heeft niet alleen te maken met de tijd die jeugdzorgwerkers nemen, vertellen zij. Het heeft ook te maken met de houding van de jeugdzorgwerker en de actieve betrokkenheid bij de jeugdige.

Ketenpartner: "Ik denk dat de ene jeugdbeschermer wel onveiligheid zou signaleren als dat aan de orde was in ons huis. De andere jeugdbeschermer niet. Stel, ik zou de jeugdige mishandelen, dan zou die jeugdbeschermer dat niet door hebben."

Beeld van ontwikkeling en veiligheid in casussen met vaste jeugdzorgwerker

Jeugdzorgwerkers vertellen dat zij goed zicht hebben op de ontwikkeling en veiligheid van de jeugdige mits zij veel contacten hebben met de jeugdigen en het netwerk. De manier waarop jeugdzorgwerkers zicht krijgen op de veiligheid varieert. Zo is het afhankelijk van de mate waarin ketenpartners betrokken zijn bij een gezin.

Jeugdzorgwerkers benoemen dat de tijd die zij rechtstreeks aan gezinnen besteden afhankelijk is van de betrokken hulpverlening. Jeugdzorgwerkers gebruiken informatie van de hulpverlening om de veiligheid in te schatten en stemmen hun eigen contactmomenten met het gezin daar op af. Het is volgens de jeugdzorgwerkers daarom belangrijk om vertrouwen te kunnen hebben in de ketenpartners. Jeugdzorgwerkers geven aan dat zij vaker bij een gezin komen als er op basis van de informatie van ketenpartners weinig zicht is.

De manier waarop jeugdzorgwerkers informatie verzamelen over de ontwikkeling en de veiligheid verschilt, omdat jeugdzorgwerkers hier geen instrument voor gebruiken en zelf afwegingen maken in het brengen van huisbezoeken. Jeugdzorgwerkers benoemen daarnaast dat zij veel op gevoel werken en niet altijd gebruikmaken van een checklist op basis waarvan verschillende leefgebieden in kaart worden gebracht. Zij kijken tijdens een huisbezoek naar de non-verbale signalen en gedrag van ouders en jeugdige. In het gesprek met jeugdzorgwerkers komt naar voren dat zij van mening verschillen over het nut van (aangekondigde) huisbezoeken, omdat ouders zich hierop voorbereiden. Hierdoor kan het beeld dat de jeugdzorgwerker dan krijgt van de jeugdige gekleurd zijn. Ook benoemen jeugdzorgwerkers dat huisbezoeken niet altijd passen binnen de uren die zij hebben.

Als ouders de jeugdzorgwerkers niet binnenlaten, dan doen zij een brief in de bus waarin wordt uitgelegd dat de jeugdzorgwerker contact met hen moet hebben, zo vertellen de jeugdzorgwerkers. Zij proberen dan daarnaast om via andere betrokkenen de veiligheid in te schatten. Als dat niet lukt, kan de jeugdzorgwerker overgaan tot een schriftelijke aanwijzing aan ouders.

In 27 van de 31 cliëntdossiers hebben de inspecties kunnen beoordelen of de jeugdzorgwerker afspraken heeft gemaakt over hoe hij zicht houdt op de veiligheid van de jeugdige en het gezin. In minder dan de helft daarvan, namelijk 12 van de 27, zijn hier afspraken over te vinden in het dossier.

Beeld van ontwikkeling en veiligheid in casussen zonder vaste jeugdzorgwerker

Jeugdzorgwerkers van het in- en doorstroomteam vertellen dat zij gebruikmaken van een beslisboom 'check zicht en regie' die zij behulpzaam vinden bij het maken van keuzes of een gezin actief moet worden opgepakt of niet. In de cliëntdossiers van dit team zien de inspecties casussen waarin WSS JB&JR (nog) geen activiteiten heeft verricht en geen beeld heeft van de ontwikkeling en veiligheid van de jeugdigen binnen een gezin.

Bespreken veiligheid met de jeugdige zelf

De inspecties hebben in gesprekken met jeugdzorgwerkers op basis van het cliëntdossier enkele voorbeelden gehoord en gezien waarin zij het onderwerp veiligheid met de jeugdige bespreken. De inspecties horen van jeugdzorgwerkers ook voorbeelden waarin seksuele veiligheid besproken wordt met een jeugdige en op het niveau van de jeugdige. Dit is echter niet standaard en niet in alle situaties het geval: jeugdigen worden ook niet gesproken of alleen in bijzijn van anderen (zie norm 3.1), of het onderwerp (seksuele) veiligheid wordt niet besproken.

Alertheid op signalen van kindermishandeling

Uit gesprekken met jeugdzorgwerkers komt naar voren dat zij van mening zijn dat er altijd gehandeld moet worden in geval van signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Er is binnen de WSS JB&JR een specialist huiselijk geweld beschikbaar die met de jeugdzorgwerker kan meedenken over de te nemen stappen. Hoe de WSS JB&JR handelt bij deze signalen is beschreven bij norm 3.6.

Tekortkomingen

- > De WSS JB&JR heeft onvoldoende zicht op de veiligheid van alle jeugdigen.
- > De WSS JB&JR spreekt niet standaard zelf met de jeugdigen en vraagt niet standaard naar hun visie op het onderwerp veiligheid.

Norm 3.5

Norm	Oordeel
De professional maakt systematische afwegingen over de veiligheid van de jeugdige.	
Waar kijken de inspecties naar? De professional maakt systematische afwegingen over de veiligheid van de jeugdige in relatie tot diens ontwikkeling. Deze afwegingen komen waar nodig in een multidisciplinair overleg tot stand en de professional legt deze navolgbaar vast in het dossier.	

Instrumenten veiligheidsinschatting

Jeugdbeschermers gebruiken het Wegingsinstrument Kindveiligheid (WIK) als hulpmiddel om de veiligheid van jeugdigen op verschillende thema's in kaart te brengen. Jeugdreclasserders gebruiken, behalve bij jeugdreclasseringsmaatregelen in kader van leerplicht, het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ) om het recidiverisico te berekenen en de aanwezige beschermende en risicofactoren en eventuele zorgsignalen in kaart te brengen (zie norm 1A.2).

Met behulp van de WIK kan de jeugdzorgwerker, met collega's, een veiligheidsinschatting doen.

Systematische afwegingen over veiligheid

Jeugdzorgwerkers vertellen dat er vaste momenten zijn waarop zij de veiligheid van de jeugdige bekijken aan de hand van de WIK. De inspecties zien instructies hiervoor in het digitale handboek van de WSS: de veiligheid van een jeugdige wordt minimaal één keer per jaar multidisciplinair (met gedragswetenschapper) beoordeeld (bij de start van een maatregel, bij nieuwe zorgen of veranderde omstandigheden, bij verlenging of afsluiting van de maatregel en bijstelling plan van aanpak). De multidisciplinaire duiding van een (geactualiseerde) WIK kan met de gedragswetenschapper plaatsvinden tijdens het startgesprek, bij een consult of bij de casuïstiek bespreking. Jeugdzorgwerkers geven aan dat dit soms meer voelt als een verantwoording naar de gemeente dan dat het een meerwaarde heeft. Zij vertellen dat het hen veel administratief werk kost, omdat het al snel een nieuwe situatie is. Zo zijn er soms veel verplaatsingen per jeugdige. Zij vinden dat het bijhouden van veiligheidsrisico's afgaat van de tijd die zij ook aan de jeugdigen/gezinnen hadden kunnen besteden.

Multidisciplinair overleg

De inspecties horen in gesprek met de gedragswetenschappers en jeugdzorgwerkers dat overleg rondom (on)veiligheid veelal in multidisciplinair overleg plaatsvindt. Dit kan één-op-één zijn of in de casuïstiekbespreking. In de cliëntdossiers zien de inspecties ook verslaglegging van deze overleggen, waarbij de input van de verschillende medewerkers apart benoemd kan worden. Een gebiedsmanager en gedragswetenschapper benoemen ook de rol van de 'nieuwe' praktijkcoach in het werken met de WIK en de veiligheidsbeoordeling.

Norm 3.6

Norm	Oordeel
De professional handelt op signalen van onveiligheid.	

Waar kijken de inspecties naar?

De professional gaat systematisch na of gemaakte veiligheidsafspraken toereikend (kunnen) worden nageleefd en grijpt in als dit onvoldoende gebeurt. Professionals handelen bij onveilige situaties door de risico's op onveiligheid te verminderen, weg te nemen of de jeugdige en ouders de vaardigheden te leren met deze risico's om te gaan. Indien nodig betrekken zij hier andere expertise bij.

Handelen bij onveiligheid

De inspecties hebben in de gesprekken met jeugdzorgwerkers en aan de hand van cliëntdossiers voorbeelden gehoord en gezien waarin de jeugdzorgwerker veiligheidsafspraken maakt met ouders, bijvoorbeeld nadat sprake is geweest van huiselijk geweld. Jeugdzorgwerkers geven hierin aan, en de inspecties zien dit in cliëntdossiers terug, dat in bepaalde situaties jeugdzorgwerkers een schriftelijke aanwijzing geven wanneer ouders zich niet aan afspraken houden en/ of als zij de jeugdzorgwerker niet toelaten.

Beperkte mogelijkheden handelen bij onveiligheid

De inspecties zien in de cliëntdossiers dat onveiligheid langer kan voortduren, doordat de passende hulpverlening op zich laat wachten. Zo is er een situatie waarin de pleegouders van de jeugdige niet geschikt zijn bevonden als netwerkpleeggezin en de structurele veiligheid van de jeugdige in een pleeggezin als onvoldoende wordt beoordeeld. Om te weten wat de best passende (vervolg)plek is, is diagnostisch onderzoek voor het pleegkind nodig, maar dat laat een jaar op zich wachten. De jeugdzorgwerker heeft de resultaten van het diagnostisch onderzoek nodig om te kunnen bepalen wat de meest passende hulp is voor de jeugdige.

De inspecties hebben een dossier ingezien van een jeugdige waar de jeugdzorgwerker geen zicht heeft op de ontwikkeling en veiligheid van de jeugdige sinds het aanvangsgesprek in mei 2024. Dit terwijl uit de beschikking naar voren komt dat er ernstige zorgen zijn over de veiligheid en ontwikkeling van de jeugdige. De reden dat op deze onveiligheid en ontwikkelingsbedreiging niet wordt ingezet, is dat ouders agressief en zeer zorgmijgend zijn. WSS JB&JR is voornemens de OTS te beëindigen omdat deze niet uitvoerbaar is. In een ander gezin waarin onveiligheid is geconstateerd valt terug te lezen dat als gevolg van de zorgmijdende ouder het lange tijd niet of nauwelijks lukt om in contact te komen met de jeugdige en de ouder.

Tekortkoming

- > De WSS JB&JR handelt incidenteel niet of is onmachtig om geconstateerde onveiligheid voor een jeugdige af te wenden.

Thema 4: Gevolgen van wachttijden voor kinderen, gezinnen en ketenpartners

In dit hoofdstuk laten de inspecties zien wat de gevolgen van wachttijden binnen de jeugdbescherming, jeugdreclassering en toeleiding naar jeugdhulp zijn voor kinderen en gezinnen. De inspecties geven geen oordeel op dit thema.

Waar kijken de inspecties naar?

De inspecties hebben in dit toezicht oog gehad voor de effecten die het wachten op bescherming, begeleiding en/of het wachten op hulp hebben voor kinderen en gezinnen. Doel hiervan is om 'voorbij de cijfers' te kijken en te laten zien wat de knelpunten in de keten in de praktijk betekenen.

Situatie bij de start van de maatregel

In gesprek met de inspecties geven de jeugdzorgwerkers aan dat ze bij de start van de maatregel ervaren dat er bij de gezinnen al hardnekkige patronen bestaan die moeilijk te veranderen zijn. Ook zien ze dat het lokale team de stap naar het gedwongen kader pas maakt zodra er een uithuisplaatsing moet komen, of dat de uithuisplaatsing heeft tegelijk met de start van de maatregel al plaatsgevonden. Jeugdzorgwerkers vertellen aan de inspecties hoe moeilijk uitvoerbaar een gedwongen maatregel is als de gezinsleden al zo veel hebben moeten doorstaan zonder voldoende resultaat.

Wisselingen van jeugdzorgwerkers

In de cliëntdossiers komen de inspecties gezinnen tegen die tussen de vijf en de tien jaar worden begeleid door de WSS JB&JR en waar negen, tien of twaalf verschillende jeugdzorgwerkers de revue hebben gepasseerd. In kortlopende dossiers zien de inspecties dat gezinnen in vijf en zes maanden tijd al te maken hebben gehad met een wisseling van jeugdzorgwerker.

In meer dan veertig procent van de cliëntdossiers die de inspecties hebben ingezien is te zien dat er een periode geen vaste jeugdzorgwerker was gekoppeld aan het gezin. De inspecties zien in een cliëntdossier dat het gezin na een half jaar een eerste kennismaking met een jeugdzorgwerker heeft, in een ander cliëntdossier is sinds augustus 2024 geen vaste jeugdzorgwerker gekoppeld.

In een cliëntdossier zien de inspecties dat de jeugdzorgwerker tegen de afspraken in niet aanwezig is bij de zitting. Dit leidde ertoe dat het pleeggezin het belang van de jeugdige moest vertegenwoordigen.

Jeugdige (15 jaar): "Ik heb al tien voogden gehad (...). Ondanks dat ik deze voogd al lang heb, heb ik niet het idee dat deze goed weet wat mijn situatie is. Dit komt ook omdat ik weinig contact met mijn voogd heb. Ik heb sinds juli of augustus pas drie keer contact gehad. Voorheen had ik behoefte aan meer contact, maar nu heb ik wantrouwen en hoeft dat voor mij niet meer. Van mijn tien voogden was er maar één voogd naar mij luisterde. Ik had het gevoel had dat ik die voogd kon vertrouwen."

Wachten op een vaste jeugdzorgwerker

De raad van bestuur vertelt geen zicht te hebben op de effecten voor jeugdigen en hun gezinnen van het werken met het *Handelingsperspectief* en de in- en doorstroomteams en hoe dit zich verhoudt tot de reguliere begeleidingstrajecten.

Ook heeft hij geen zicht op de inhoudelijke afwegingen en besluitvorming binnen casussen en of die verschillen tussen trajecten vanuit de reguliere werkwijze, in- en doorstroomteams en het *Handelingsperspectief*. De raad van bestuur geef in reactie op het conceptrapport aan dat dit ook niet zijn taak is.

De jeugdzorgwerkers vertellen de inspecties dat de duur van de gedwongen maatregelen langer is doordat bescherming of hulpverlening laat start. In een cliëntdossier van een gezin dat wordt begeleid door het in- en doorstroomteam zien de inspecties een voorbeeld waarbij er na bijna een jaar nog steeds geen zicht is op de ontwikkeling en veiligheid van de jeugdige en zijn gezin. WSS JB&JR verzoekt in deze casus de rechter de maatregel te verlengen. In een ander cliëntdossier wat wordt bekeken met de jeugdzorgwerker blijkt dat de kinderrechter de wachtlijst bij de gecertificeerde instelling meeneemt in zijn besluit. "Er zijn te weinig jeugdzorgwerkers dus we moeten keuzes maken, zei de rechter, prioriteren welke casus een jeugdbeschermer krijgt", aldus de jeugdzorgwerker. De jeugdzorgwerker vertelt de inspecties dat dat in deze zaak één van de overwegingen was om niet te verlengen.

De gedragswetenschappers en gebiedsmanagers van de in- en doorstroomteams vertellen de inspecties dat zij kundige jeugdzorgwerkers in hun teams zien, maar dat de wachtlijst echt te groot wordt. "Daarmee loopt de druk op het werk op en gaat de kwaliteit achteruit." Ook voor zichzelf ervaren zij dit. Een gedragswetenschapper geeft als voorbeeld dat zij een onderbouwd advies geeft in een casus en drie maanden later concludeert dat dit niet van de grond is gekomen. Dan moet zij dit advies nóg een keer geven of door een veranderde situatie op een ander advies over gaan – vanaf dat punt doen ze dan concessies in de casus, terwijl ze dat in de ideale situatie niet zou willen doen.

Van de raad van bestuur en de gedragswetenschapper horen de inspecties dat de gezinnen die op dit moment al vanuit het *Handelingsperspectief* worden begeleid hier niet vooraf over zijn geïnformeerd. Ook ketenpartners zijn hier niet van tevoren van op de hoogte gesteld, horen de inspecties van hen. De communicatie hierover is ten tijde van het toezicht in de maak. De raad van bestuur vertelt dat hij over het werken met het *Handelingsperspectief* hoort dat het bij de medewerkers stress oplevert, omdat zij niet voor een gezin kunnen betekenen wat zij zouden willen. Zij moeten afwegen wat ze wel en wat ze niet kunnen doen voor een jeugdige en zijn gezin. Medewerkers zeggen tegen de raad van bestuur dat zij dit belastend vinden, omdat zij nooit goed nieuws hebben voor de gezinnen.

Ontbreken passende hulp

De inspecties horen van jeugdzorgwerkers en gedragswetenschappers en zien in cliëntdossiers meerdere voorbeelden waarbij ingrijpende besluiten moeten worden genomen doordat passende hulp niet of niet tijdig beschikbaar is:

- > Een jeugdige van dertien jaar wordt ver van zijn omgeving in een vakantiepark geplaatst met één-op-één begeleiding. De jeugdige heeft geen contact met zijn netwerk en gaat niet naar school;
- > Een jeugdige wordt uithuisgeplaatst doordat de intensieve ambulante gezinshulp niet kan starten;
- > Een jeugdige van elf jaar kan niet in het pleeggezin verblijven wegens onveiligheid. Hij wordt uit het pleeggezin geplaatst en komt op een crisisafdeling voor volwassenen terecht;
- > Een jeugdige kan na lang zoeken niet naar een passende woonplek omdat het te lang duurt voordat de financiering rond komt. De aanbieder heeft de plek toen aan iemand anders gegeven.

Jeugdzorgwerkers vertellen in gesprekken met de inspecties verder hoe een gebrek aan (tijdige) passende hulp voor zowel jeugdigen als zorgaanbieders schadelijk kan zijn. Zij geven hierbij het volgende voorbeeld: Een jeugdige verblijft op een niet-passende plek. De jeugdzorgwerkers zien dan dat zorgaanbieders en hun personeel hun best doen, maar schieten tekort in hun zorg voor de jeugdige. Deze krijgt hierdoor niet wat hij nodig heeft. De ontwikkeling van de jeugdige stagneert. Daarnaast lopen groepsgenoten en personeel schade op vanwege het gedrag van de jeugdige. Na uitplaatsing moet de zorgaanbieder aan schadeherstel doen en maakt de negatieve ervaring de jeugdige terughoudend bij toekomstige plaatsingen – de jeugdige is inmiddels zwaar depressief.

Casus

Voorlopige ondertoezichtstelling is uitgesproken voor een ongeboren baby. De moeder is 18 jaar en haar ondertoezichtstelling is net afgelopen wegens het bereiken van de meerderjarige leeftijd. Na de geboorte van de baby in het ziekenhuis gaan moeder en baby naar een babyhuis. Hier kunnen zij de eerste tijd na de bevalling samen tijdelijk verblijven. In een multidisciplinair overleg bespreken de jeugdzorgwerker en de gedragswetenschapper dat een moeder- en kindhuis de beste plek is voor moeder én baby, omdat het niet voldoende veilig is om hen naar het ouderlijk huis van moeder te laten gaan. Het is niet zeker of die plek tijdig beschikbaar komt. Als dit niet het geval is, dan moet de baby naar een pleeggezin met een omgangsregeling voor moeder.

Het ontbreken van passende hulp kan verder een gevolg hebben voor de omgang tussen een uithuisgeplaatste jeugdige en ouders. In een casus zien de inspecties dat een jeugdige al bijna acht maanden geen omgang meer heeft met moeder. De omgang moet begeleid worden en het lukt niet om deze hulp in te zetten. De betreffende gemeente heeft deze hulp niet ingekocht, de gemeente geeft geen akkoord voor ander aanbod en het voorliggend veld – waarnaar de jeugdzorgwerker verwezen wordt – kan geen passende ondersteuning bieden. De jeugdzorgwerker, die bij het in- en doorstroomteam werkt, heeft door de prioritering van andere casussen nog geen doorbraak in de situatie kunnen bereiken.

De raad van bestuur vertelt geen zicht te hebben op het aantal jeugdigen of gezinnen dat wacht op passende hulp en hoelang dit wachten duurt. Hij licht aan de inspecties toe dat dit niet te meten is. Er is al regelmatig geprobeerd om hier iets voor in te richten, maar het lukt niet om hier goed zicht op te krijgen.

Jeugdzorgwerker: "Jeugdigen worden gestraft voor het feit dat er geen goede plekken zijn."

Thema 5: Goed bestuur

In dit thema kijken de inspecties naar in hoeverre de organisatie op een goede wijze wordt bestuurd en een lerende organisatie is die zich voortdurend verbetert.

Oordeel

Het oordeel van de inspecties op het punt van goed bestuur is **grotendeels voldoende**. De inspecties komen tot dit oordeel omdat de WSS JB&JR een passende missie en visie heeft en de jeugdige hierin centraal stelt. De bijpassende normen en waarden zijn zichtbaar in de organisatie. Het bestuur legt verantwoording af en weegt conflicterende doelen en belangen af. Er is sprake van een gezonde bedrijfsvoering en het bestuur zorgt voor de belangrijkste randvoorwaarden. Het bestuur heeft kennis van de dagelijkse praktijk door onder andere het inzetten van audits en onderzoeken, en door sturingsinformatie. De WSS JB&JR maakt plannen om de kwaliteit te verbeteren. Nieuwe medewerkers krijgen een inwerktraject en medewerkers krijgen de gelegenheid om zich te professionaliseren. Medewerkers zijn SKJ-geregistreerd en de verklaringen omtrent het gedrag zijn passend bij de functie en voor aanvang werkzaamheden overhandigd. Het bestuur organiseert in- en tegenspraak. Tegelijkertijd stellen de inspecties vast dat de (verbeter)plannen onvoldoende tot de gewenste en benodigde verbetereffecten leiden. Het structurele tekort aan gekwalificeerd personeel op de arbeidsmarkt is hier een belangrijke onderliggende externe oorzaak van.

De caseload van medewerkers is in een aantal gevallen hoger dan de landelijke afspraak. Een andere onderliggende oorzaak is het ontbreken van een kwalitatief en kwantitatief toereikend hulpaanbod. De inspecties zien daarnaast dat verbetering nodig is binnen de WSS JB&JR als het gaat om implementatie van verbetermaatregelen, de eenduidige aansturing vanuit gebiedsmanagers op kwaliteit en het faciliteren van medewerkers om te kunnen doen wat er van hen wordt verwacht. Protocollen met gemeenten over de wijze van overleg over in te zetten hulp ontbreken en dienen de WSS JB&JR en gemeenten vast te leggen.

In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspecties op de normen die vallen onder dit thema.

Onderdeel:	Jeugdige centraal	'In control'	Rand-voorwaarden	Personeel	In- en tegenspraak
Oordeel:					

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspecties.

Norm 5.1

Norm	Oordeel
De bestuurder stelt belangen van jeugdigen centraal en is transparant in zijn handelen.	
Waar kijken de inspecties naar? De gecertificeerde instelling richt zich op kwalitatief goede, ontwikkelgerichte en veilige begeleiding aan de jeugdige met een passende missie en visie. De bestuurder weet waar de organisatie voor staat en draagt de daarbij passende normen en waarden actief uit, binnen en buiten de organisatie. Deze normen en waarden zijn	

zichtbaar in de organisatiecultuur en het gedrag van de bestuurder en de professionals. De bestuurder legt verantwoording af over de bedrijfsvoering en de resultaten van de begeleiding. Het bestuur weegt conflicterende doelen en belangen zorgvuldig, is daar transparant over en bespreekt dilemma's met interne belanghebbenden. Besluitvorming vindt altijd plaats met het oog op patiënten en cliënten, interne betrokkenen en het publieke belang. Bestuurders stellen zich toetsbaar op in hun handelen. Zij richten hun beeld-, oordeels- en besluitvorming zo in, dat betrokkenen kunnen toetsen en advies kunnen geven. De voor- en nadelen en risico's van het besluit blijven gedurende de procedure zichtbaar.

Visie, missie, normen en waarden

De missie en visie van WSS JB&JR is specialistische jeugdbescherming bieden aan kwetsbare kinderen en gezinnen, waarbij sprake is van een beperking bij het kind of de ouders. Hierbij geeft WSS JB&JR met vaste hand deze kinderen en hun ouders een plek binnen de zich vernieuwende jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. WSS JB&JR biedt veiligheid en bescherming aan kinderen en gezinnen waarbij veilig opgroeien niet vanzelfsprekend is.

In de visie van WSS JB&JR is een kind veilig als het kan rekenen op een volwassene die voorziet in basale fysieke en emotionele behoeften en die daarin continuïteit en veiligheid kan bieden (jaarverslag 2023).

De raad van bestuur benoemt in gesprek met de inspecties dat de focus op het kind de centrale waarde is voor WSS JB&JR: 'Wat heeft een kind nodig, in welke context en hoe kun je die context inzetten?' De raad van bestuur vertelt dat hij de normen en waarden actief uitdraagt binnen de organisatie, door bijvoorbeeld elke maand nieuwe medewerkers toe te spreken en daarbij de volgende boodschappen uit te dragen:

- > "Wij werken met elkaar voor het kind."
- > "Ogen op het kind, ook als de hele wereld jou probeert daarvan af te leiden."

Gebiedsmanagers geven aan dat de raad van bestuur bezoeken aan de regio's brengt om in contact met de jeugdzorgwerkers te zijn en via die bezoeken de missie en visie van de organisatie actief uitdraagt. De directeuren vertellen dat de organisatieboodschap ook via casuïstiekbesprekingen en themabijeenkomsten bij de medewerkers terecht komt. De raad van bestuur denkt dat het bij veel jeugdzorgwerkers goed zit qua focus op het kind en dat je er voor het kind bent, maar dat het lastig is om hun rug recht te houden als gevolg van de complexiteit van het systeem.

Verantwoording over bedrijfsvoering en resultaten van de begeleiding

In het jaarverslag 2023 lezen de inspecties dat de raad van bestuur en de raad van toezicht verantwoording afleggen over ondernomen activiteiten en behaalde (financiële) resultaten. In het jaaroverzicht publiceert WSS JB&JR jaarlijks kwantitatieve data (o.a. aantal maatregelen, klachten en calamiteiten en cijfers over personeel) en trends ten opzichte van voorgaande jaren. Ook publiceert WSS JB&JR jaarlijks het jaaroverzicht klachten op haar website met informatie over aantallen, inhoud van klachten, hoorzittingen en uitspraken.

De gemeenten vertellen dat zij meerdere keren per jaar overleggen hebben met de gecontracteerde gecertificeerde instellingen gezamenlijk en (afhankelijk van de regionale afspraken) ook apart per gecertificeerde instelling. In Rotterdam-Rijnmond en in Limburg is WSS JB&JR hoofdaannemer, in de Utrechtse inkoopregio is WSS JB&JR onderaannemer van Samen Veilig Midden-Nederland (SAVE). In de gesprekken met WSS JB&JR gaat het onder meer over de subsidieafspraken (levert WSS JB&JR wat is

afgesproken), de personele bezetting en (de verwijzing naar) het hulpaanbod in de regio.

WSS JB&JR kan door middel van de KPI's in de BI-tool sturen en tonen hoe de voortgang op een aantal meetbare indicatoren in de begeleiding is. Deze KPI's worden ook gedeeld met de gemeenten en hier geeft WSS JB&JR een reflectie op.

Afwegen conflicterende doelen en belangen, besluitvorming met het oog op cliënten, interne betrokkenen en het publieke belang

De inspecties horen van de raad van bestuur dat hij conflicterende doelen en belangen afweegt. Een voorbeeld hiervan is dat WSS JB&JR enerzijds de verplichting heeft om alle jeugdigen een vaste jeugdzorgwerker te koppelen, maar dat hier anderzijds onvoldoende jeugdzorgwerkers beschikbaar voor zijn. Om jeugdzorgwerkers tegen een te hoge caseload te beschermen zet WSS JB&JR het *Handelingsperspectief* in. De raad van bestuur vertelt dat er een landelijke afspraak tussen de gecertificeerde instellingen is om geen opnamestop in te stellen. Met een opnamestop zou de last bij een andere gecertificeerde instelling worden gelegd.

Directeur over het werken met het *Handelingsperspectief*: "Binnen de context, waarin de maatregelen uitgesproken blijven worden, moeten we het doen. Natuurlijk voelen wij er ons ongemakkelijk bij. Wat we doen: we screenen echt goed en kijken goed met het voorliggend veld."

De raad van bestuur vertelt daarnaast dat hij in de regio's uitlegt waarom nu de focus te leggen op de zogenaamde 'ruisdossiers' die naar aanleiding van de casus Vlaardingen in kaart zijn gebracht. Dit zijn casussen waar door ruis een risico ontstaat op afleiding van de kernopdracht van de gecertificeerde instelling, lezen de inspecties in het plan van aanpak naar aanleiding van deze casus terug. Ruis kan zijn dat het kind-alleen-contact wordt geblokkeerd of getraineerd, een alternatieve hypothese ontbreekt, samenwerking met ketenpartners onvoldoende is, er veel (juridisch) gedoe is en/of het contact met het biologische systeem niet tot stand komt of geblokkeerd wordt.

In deze zogenaamde ruisdossiers voert WSS JB&JR een extra veiligheidscheck uit en neemt WSS JB&JR zo nodig extra maatregelen met als doel het zicht en de grip op veiligheid zeker te stellen, zo blijkt uit het plan van aanpak. De raad van bestuur vertelt aan de inspecties dat hij intern aan de medewerkers uitlegt dat deze keuze betekent dat andere jeugdigen en gezinnen later besproken worden en waarom het belangrijk is dat deze ruisdossiers met voorrang worden besproken.

Transparantie over werken met *Handelingsperspectief*

De raad van bestuur vertelt dat hij transparant is naar de VNG en de gemeenten over het werken met het *Handelingsperspectief*. De raad van bestuur vertelt dat hij de VNG en gemeenten duidelijk maakt: 'Wij leveren niet hetgeen wat we zouden moeten leveren.' De gebiedsmanagers vertellen dat zij elk kwartaal de KPI's op een rijtje zetten en hier intern en ook met gemeenten het gesprek over hebben.

De inspecties horen van een aantal gemeenten dat de contacten met de gebiedsmanagers en de directeuren van WSS JB&JR positief verlopen. Deze gemeenten zien bereidwilligheid en oplossingsgerichtheid. Een gemeente vertelt dat het werken met het *Handelingsperspectief* in hun gemeente niet aan de orde is voor WSS JB&JR. Zij geven aan dat WSS JB&JR het zou melden als dit in de regio wel aan de orde zou zijn. WSS JB&JR meldt het als er zaken spelen waarmee de taakuitvoering in het gedrang komt, aldus de gemeente.

Een gemeente vertelt de inspecties er niet van op de hoogte te zijn dat WSS JB&JR in hun regio met een in- en doorstroomteam werkt. Zij geven bij de inspecties aan dat zij in veronderstelling zijn dat WSS JB&JR de wachtlijst heeft afgebouwd met behulp van externe inhuur. De gemeente werkt niet met een aangepast tarief voor wachtlijstzaken.

Een aantal andere gemeenten geeft bij de inspecties aan te weten dat 'een paar' gezinnen geen vaste jeugdzorgwerker hebben en dat boven de caseloadnorm wordt gewerkt. Zij vinden WSS JB&JR hier transparant over, er is geen verborgen agenda volgens hen. WSS JB&JR licht in gesprekken met de gemeenten toe wat zij wel en wat zij niet van WSS JB&JR kunnen verwachten en dat zij werken met een stoplichtmodel (welke casussen wel en welke casussen niet meteen opgepakt worden).

De gemeenten vertellen dat de gesprekken tussen de jeugdhulpregio's en WSS JB&JR in mindere mate gaan over de kwalitatieve resultaten van de begeleiding van jeugdigen en gezinnen. Een aantal gemeenten vertelt van WSS JB&JR te verwachten dat zij laten zien wat zij leren van de calamiteit in Vlaardingen en wat zij doen om herhaling te voorkomen. Zij verwachten van WSS JB&JR een verbetering van de ketensamenwerking en het vier-ogen-principe.

Tekortkoming

- > De WSS JB&JR heeft niet alle gemeenten waar dit geldt geïnformeerd over het werken met de in- en doorstroomteams en wat dit betekent voor de jeugdigen en ouders.

Norm 5.2

Norm	Oordeel
De bestuurder is 'in control'.	
Waar kijken de inspecties naar? De bestuurder heeft kennis van de dagelijkse praktijk van de taakuitvoering. De gecertificeerde instelling heeft een voldoende en actueel beeld van wat wel en wat niet goed gaat in de organisatie en in de dagelijkse begeleiding van de jeugdige en ouders. De gecertificeerde instelling hanteert hierbij een PDCA-cyclus om te komen tot merkbare verbetering voor de jeugdige en ouders.	

Kennis van de dagelijkse praktijk van de taakuitvoering

De raad van bestuur vertelt kennis te hebben van de dagelijkse praktijk van de taakuitvoering. Dit beeld vormt hij door kennis te nemen van de uitkomsten van de BI-tool (managementrapportages), (interne) audits en (leer- en reflectie) gesprekken op verschillende niveaus. In reactie op het conceptrapport vult de raad van bestuur aan het beeld te vormen door: periodieke besprekingen over de praktijk tussen de raad van bestuur en directie, regelmatige teambezoeken om de ervaringen vanuit de praktijk rechtstreeks van de professionals te vernemen en zelf casuïstiekbeprekingen bij te wonen.

De inspecties horen van leden van de ondernemingsraad dat de raad van bestuur op hoofdlijnen goed op de hoogte is van wat er speelt binnen de organisatie en buiten de organisatie (ontwikkelingen in de markt, hoe het met gemeenten gaat, samenwerking ketenpartners, kijken naar de belangen van het waarborgen van WSS JB&JR-expertise binnen het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming). De raad van toezicht vindt dat de raad van bestuur een realistisch beeld heeft van wat speelt in de organisatie.

Cliëntenraad: "Als je naar de bestuurder gaat, gaat de bestuurder naar de managers toe als het moet. De bestuurder gaat op onderzoek uit en pakt dingen aan. De bestuurder checkt of er dingen gebeuren, zit er bovenop."

De raad van toezicht vertelt dat hij ook een beeld heeft van de dagelijkse praktijk van de taakuitvoering. De raad van toezicht vertelt dat uit de BI-tool en de audits blijkt dat de resultaten op de KPI's achteruit zijn gegaan. De inspecties zien in de eigen dossiertoets jeugdbescherming van WSS JB&JR dat zicht en regie op basis van de cliëntdossiers in 2024 is gedaald ten opzichte van 2023 (respectievelijk 41% en 53%). De raad van toezicht ziet dat externe factoren hier een rol in spelen, zoals arbeidskrapte en het ontbreken van passende hulp. Daarnaast spelen personeelsverloop en ziekteverzuim een rol.

De raad van toezicht benoemt hierbij dat omstandigheden het niet makkelijker maken voor WSS JB&JR om aan de eisen te voldoen. In de dossiertoets 2024 lezen de inspecties onder andere dat werkdruk en onduidelijkheid over het wat en het hoe redenen zijn voor het niet actueel en volledig hebben van de cliëntdossiers.

Hanteren PDCA-cyclus: bijsturen op basis van managementinformatie, audits en analyses

De raad van bestuur en de directeuren vertellen dat zij plannen maken ter verbetering en bijsturen als dit op basis van de managementinformatie, analyses, calamiteitenonderzoeken en audits nodig is. De inspecties hebben deze plannen en andere relevante documenten ook gezien. De raad van bestuur en raad van toezicht vertellen dat WSS JB&JR sinds 2020 veel heeft verbeterd in het methodisch werken. De werkprocessen zijn beter ingericht, waardoor onder andere de multidisciplinaire besluitvorming is verbeterd. Sinds een klein jaar hebben de teams praktijkcoaches. Dit zijn ervaren jeugdzorgwerkers die hun collega's inhoudelijk ondersteunen bij verschillende kanten van het werk.

De inspecties zien in de aangeleverde documenten daarnaast dat WSS JB&JR verbetermaatregelen opstelt op basis van analyses van incidenten en calamiteiten. WSS JB&JR heeft specifiek een verbeterplan gemaakt naar aanleiding van casus Vlaardingen. Ook op andere manieren stuurt WSS JB&JR bij op de kwaliteit en veiligheid. Jeugdzorgwerkers vertellen aan de inspecties dat zij via verschillende routes zaken kunnen aangeven die zij niet handig vinden in hun clientvolgsysteem. Als de punten breed gedragen worden, dan wordt dit volgens hen opgepakt en verbeterd.

De directeuren en de raad van bestuur geven verschillende voorbeelden waarop zij bijsturen. Tegelijk benoemen zij dat verbeteringen soms lastig te borgen zijn:

- > De directeuren vertellen dat zij op basis van managementrapportages verschillen in dossiervoering tussen medewerkers zien en dat dat hun voortdurende aandacht vraagt. Zij zien dat de KPI's zijn verslechterd ten opzichte van vorige rapportages. Bijvoorbeeld als het gaat om correcte registratie van individuele gesprekken met jeugdigen.
- > De directeuren vertellen daarnaast dat de kwaliteit en de inhoud van de individuele gesprekken met jeugdigen beter moet. Zij vertellen dat gebiedsmanagers hier een belangrijke rol in hebben, door bijvoorbeeld cliëntdossiers onverwacht te openen en waar nodig richting de jeugdzorgwerker op bij te sturen. In 2024 zijn de directeuren gestart gebiedsmanagers hierin te sturen en te faciliteren, bijvoorbeeld door middel van themadagen waar teams in de gelegenheid worden gesteld naar de inhoud van de cliëntdossiers te kijken en de dossiervoering te verbeteren. De raad van bestuur benoemt dat de verschillen tussen medewerkers en teams hardnekkig zijn en dat

daar sinds 2024 door hen, de directeuren en gebiedsmanagers op wordt gestuurd: 'Niet op het 'zetten van de vinkjes' maar op de inhoudelijke kwaliteit.'

- > De directeuren vertellen dat een ander verbeterpunt is dat jeugdzorgwerkers eerder zouden moeten opschalen als zij vastlopen in de samenwerking met ketenpartners en gemeenten. De gebiedsmanagers en directeuren zijn hier sinds twee en een half jaar op aan het sturen. Zij vertellen dat de betrokkenheid van medewerkers zo groot is, dat die (te) lang doorgaan, ook als een zaak vastloopt. De directeuren vinden dat de opschaling eerder nodig is, omdat medewerkers op een moeizame samenwerking 'leeglopen'.
- > De raad van bestuur vertelt dat de casus Vlaardingen aan het licht heeft gebracht dat er verbetering nodig is als het gaat om de professionele attitude van medewerkers: 'doen wat is afgesproken, doorpakken wanneer dit nodig is.' Hier is het *Plan van aanpak februari 2025* van WSS JB&JR naar aanleiding van de casus Vlaardingen onder andere op gericht.

De raad van bestuur benoemt dat er verschillende factoren zijn die verbeteringen in de taakuitvoering van jeugdzorgwerkers en de borging hiervan moeilijk maken. Als belangrijkste factoren benoemt de raad van bestuur het tekort aan vakbekwame professionals en een tekort aan passende hulp en moeilijkheden om tijdig de juiste hulp te kunnen inzetten (zie thema 2). De raad van bestuur vertelt dat het behoud van voldoende vakbekwaam personeel een thema is om voortdurend op te verbeteren. De raad van bestuur benoemt dat het streven is dat alle jeugdigen veilig zijn, maar dat hij dit als gevolg van deze (externe) factoren niet kan garanderen.

Raad van bestuur: "Behoud van personeel is ook een thema. Je kunt fantastische hardware hebben, maar als je geen tijd hebt om er mee te werken en het in te laten slijten wordt het complex.

Implementatie en borging van verbeteringen

Jeugdzorgwerkers en de ondernemingsraad vertellen dat zij ervaren dat veel opeenvolgende innovatie en verbetering wordt ingezet vanuit de directie. De ondernemingsraad pleit bij de raad van bestuur voor niet te veel verandering in één keer, zo vertellen ze de inspecties. De raad van bestuur en de directeuren geven aan er sinds 2024 op te sturen dat nieuw beleid gedoseerd wordt ingevoerd, maar dat er ook externe ontwikkelingen zijn waarop de werkwijzen moeten worden aangepast. Een voorbeeld hiervan is aanpassing van de professionele richtlijnen.

Jeugdzorgwerkers en de ondernemingsraad benoemen daarnaast dat er meer aandacht nodig is voor de implementatie en de borging van nieuw beleid of nieuwe richtlijnen.

Benoemd wordt dat dit verzandt in de lijn tussen beleid en uitvoering, ondanks alle goede intenties. De directeuren vertellen dat zij strikter zijn geworden als het gaat om de aansturing van de gebiedsmanagers bij de implementatie en borging van verbeteringen. Zij benoemen dat de verschillen in aansturing door de gebiedsmanagers (en als gevolg daarvan verschillen in werkwijzen tussen teams en individuele jeugdzorgwerkers) mede zijn ontstaan door personeelstekorten. De directeuren merken verder dat gebiedsmanagers inhoudelijk niet altijd achter het nieuwe beleid staan. Zo hebben sommige gebiedsmanagers moeite met het werken volgens het *Handelingsperspectief*, wat de implementatie bemoeilijkt, zo vertellen zij.

Lid van de ondernemingsraad: "Ik denk dat wij heel veel kennis in huis hebben binnen de WSS, veel plannen, mooie plannen om processen te verbeteren. Maar wat

we beter leren doen: Implementeren van plannen die je maakt, daar zijn we niet zo goed in. Als we dat beter leren, dan kunnen we op alle fronten slagvaardiger zijn.”

De ondernemingsraad benoemt verder dat gebiedsmanagers meer inhoudelijk zouden mogen meekijken met jeugdzorgwerkers en hen meer mogen aansturen. Jeugdzorgwerkers vertellen dat er verschillen zijn tussen gebiedsmanagers in hoeverre zij inhoudelijk meekijken in en inhoudelijke sturen op bijvoorbeeld de cliëntdossiers.

Tekortkomingen

- > De verbeterplannen van de WSS JB&JR leiden onvoldoende tot merkbare verbetering voor jeugdigen en hun ouders. Dit hangt voor een belangrijk deel samen met onderliggende oorzaken, zoals het personeelstekort en het ontbreken van (voldoende toegang tot) passende hulp.
- > De inspecties zien daarnaast dat verbetering nodig is binnen de WSS JB&JR als het gaat om *implementatie* van verbetermaatregelen, de eenduidige aansturing vanuit gebiedsmanagers op kwaliteit en het faciliteren van medewerkers om te kunnen doen wat er van hen wordt verwacht.

Norm 5.3

Norm	Oordeel
De bestuurder draagt zorg voor de juiste randvoorwaarden.	
Waar kijken de inspecties naar? De gecertificeerde instelling voorziet in een gezonde bedrijfsvoering, zodat de materiële randvoorwaarden aanwezig zijn om de continuïteit van de taakuitvoering te waarborgen. De gecertificeerde instelling en het college leggen de wijze van overleggen over de inzet van hulp bij de uitvoering van een kinderschermingsmaatregel vast in een protocol.	

Gezonde bedrijfsvoering

De raad van bestuur en raad van toezicht benoemen dat de bedrijfsvoering van WSS JB&JR goed op orde is. In het auditrapport 2024 van het Keurmerkinstituut lezen de inspecties dat het Keurmerkinstituut concludeert dat het kwaliteitsmanagementsysteem in ruim voldoende mate aan de norm voldoet.

De wijze van overleggen met gemeenten over de inzet van hulp

De inspecties hebben WSS JB&JR gevraagd de protocollen aan te leveren over de wijze van overleggen over de inzet van hulp bij de uitvoering van een beschermingsmaatregel, voor een aantal gemeenten uit de regio's waar het toezicht heeft plaatsgevonden (Rotterdam-Rijnmond, Utrecht-Flevoland en Zuid). Van Rotterdam-Rijnmond hebben de inspecties geen toegespitst protocol ontvangen, maar een beschrijving van de werkwijze van de zorgbemiddelingstafel (ZBT) en het arrangementenmodel.

De gemeente Utrecht en de Limburgse jeugdhulpregio's benoemen in de gesprekken met de inspecties dat zij de verwachting hebben dat WSS JB&JR afstemt met het lokale team over de in te zetten hulp. Van WSS JB&JR hebben de inspecties geen protocol ontvangen.

Interventies m.b.t. randvoorwaarden

De raad van bestuur vertelt dat WSS JB&JR in gesprek is met gemeenten over het ontbreken van passende hulp voor de cliënten van WSS JB&JR.

WSS JB&JR trekt hier samen met de andere gecertificeerde instellingen in een regio in op. In alle regio's is er een vorm van bestuurlijk overleg, vertellen de directeurs. Zij geven aan dat de opbrengst wisselend is.

Soms zetten de gecertificeerde instellingen ook een juridisch traject in om een doorbraak te forceren. De ondernemingsraad benoemt dit ook als voorbeeld van een actie die de raad van bestuur inzet om de medewerkers te ontlasten.

De raad van bestuur vertelt dat de gecertificeerde instellingen een traject hebben ingezet om de bureaucratie rond het organiseren van passende hulp te verminderen. Dit moet ertoe leiden dat er één formulier is voor het organiseren van passende hulp.

De raad van bestuur vertelt dat de gecertificeerde instellingen in regio's meer samenwerken bij bezettingsproblemen dan voorheen. De gecertificeerde instellingen bekijken samen welke instelling ruimte heeft om nieuwe casussen op te pakken.

Tot slot zet WSS JB&JR in verschillende regio's medewerkers in voor het organiseren en regelen van passende hulp, zodat dit de jeugdzorgwerkers ontlast. De inspecties horen in gesprekken met de raad van bestuur, de gebiedsmanagers, gedragswetenschappers en jeugdzorgwerkers dat WSS JB&JR teamondersteuners en zorgcoördinatoren toerust om specialist te worden in het proces van het inzetten van hulp. Het doel hiervan is om de jeugdzorgwerker te ontlasten.

De teamondersteuners werken in alle clusters, er zijn in een aantal clusters ook zorgcoördinatoren. Zorgcoördinatoren zijn jeugdzorgwerkers die hier tijd voor krijgen en op de inhoudelijke kant van het inzetten van hulp kunnen bijdragen en teamondersteuners doen dit op het administratief gebied.

Tekortkoming

- > De wijze van overleggen tussen de WSS JB&JR en gemeenten over de inzet van hulp bij de uitvoering van een kinderschermingsmaatregel en jeugdreclasseringsmaatregel is niet vastgelegd in een protocol zoals voorgeschreven in art 3.5, derde lid van de Jeugdwet.

Norm 5.4

Norm	Oordeel
De bestuurder zorgt voor voldoende en voldoende gekwalificeerde en vakbekwame professionals.	-
Waar kijken de inspecties naar? De gecertificeerde instelling zorgt voor voldoende capaciteit van deskundige en vakbekwame professionals met een relevante opleiding en/of scholing, afgestemd op de jeugdige en het gezin. De gecertificeerde instelling voldoet aan de norm verantwoorde werktoedeling. Professionals houden hun kennis en vaardigheden actueel. De gecertificeerde instelling gaat voor indiensttreding na of de medewerkers geschikt en competent zijn. Daarnaast gaat hij voor indiensttreding en tijdens het dienstverband na of het verleden van medewerkers niet in de weg staat voor het uitvoeren van hun taken. De gecertificeerde instelling voldoet aan de wettelijke eisen	

die gaan over de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). De professional krijgt vanuit zijn organisatie de tijd en professionele ruimte om het werk te doen en hierin samen te werken met het gezin en met anderen rond het gezin.

Voldoende capaciteit van deskundige en vakbekwame professionals

De raad van bestuur benoemt dat het vinden en behouden van voldoende vakbekwame jeugdzorgwerkers een uitdaging is. Een van de directeuren geeft een voorbeeld waarbij in een regio het tekort aan jeugdzorgwerkers bij de wethouder is geagendeerd. De wethouder heeft – zonder succes – een oproep gedaan bij de zorgaanbieders, of ze professionals kunnen detacheren.

De gebiedsmanagers benoemen dat het lukt om nieuwe jeugdzorgwerkers aan te nemen, maar dat “de kwaliteit van nieuwe medewerkers soms oppervlakkig is”. De ondernemingsraad vindt de continuïteit en het aannamebeleid belangrijke aandachtspunten van de raad van bestuur. Ze vertelt dat er een hoog ziekteverzuim is en dat collega’s worden aangenomen en in het eerste jaar weer vertrekken. Dat komt volgens de ondernemingsraad door de werkdruk en het werken met gezinnen met zeer complexe problemen. In de cijfers over 2024 zien de inspecties dat het verzuimpercentage gemiddeld 6,3 procent is waarbij er grote verschillen zijn tussen teams (variërend tussen de 1% en 16%). Uit de cijfers over 2024 blijkt dat ruim 33 procent binnen één jaar weer uitdienst treedt.

Het percentage uitstroom personeel ligt bij WSS JB&JR in 2023 op het gemiddelde over de gecertificeerde instellingen (21%). In de cijfers over 2024 zien de inspecties dat er sprake was van 28 procent instroom en 19 procent uitstroom. Hierin zijn grote verschillen tussen teams te zien. De inspecties zien tevens dat de meeste medewerkers van WSS JB&JR tussen de 0 en 3 jaar werkzaam zijn bij de WSS. Vijftien procent van de medewerkers is langer dan tien jaar in dienst.

De ondernemingsraad vertelt dat voor het werken in de jeugdbescherming niet alleen de juiste vooropleiding en affiniteit met de doelgroep relevant zijn, maar ook organisatorische vaardigheden en een helicopterview. Op dit laatste wordt volgens de ondernemingsraad niet geselecteerd. De inspecties zien in vacatureteksten op de website van Partners voor Jeugd dat gevraagd wordt om een passende Hbo-opleiding, SKJ-registratie, competenties als energie, lef doorzettingsvermogen en sterke communicatieve vaardigheden en soms om ervaring (met jeugdigen en gezinnen of als jeugdzorgwerker). In de vacatureteksten zien de inspecties niet de organisatorische vaardigheden terug. De ondernemingsraad licht toe aan de inspecties dat WSS JB&JR inzet op het inwerken van nieuwe medewerkers met een leerlijn van zes maanden, en daarnaast begeleiding en coaching. De mate waarin inwerken lukt is afhankelijk van hoe het team draait, volgens de ondernemingsraad.

De jeugdzorgwerkers vertellen aan de inspecties dat er verschillen zijn tussen teams, afhankelijk van de gebiedsmanager wordt druk gezet om toch extra caseload op te pakken, of beschermt de gebiedsmanager de jeugdzorgwerkers juist tegen zichzelf. Ook benoemen zij grote verschillen tussen de stabiliteit en senioriteit van teams en medewerkers in de teams. Dit zien de inspecties ook terug in de cijfers over in- en uitstroom, ziekteverzuim en duur dienstverbanden.

De raad van bestuur vertelt dat het vinden en behouden van medewerkers voor de jeugdreclassering beter lukt dan van medewerkers voor de jeugdbescherming. Bij de jeugdreclassering zien zij weinig verloop, een laag ziekteverzuim en veel enthousiasme. In de cijfers over 2024 zien de inspecties dat het ziekteverzuim bij het jeugdreclasseringsteam varieert tussen de één procent en acht procent. In de in- en

uitstroom cijfers over 2024 zien de inspecties dat er weinig uitstroom is bij de jeugdreclasseringsteams.

Het werven van personeel voor jeugdreclassering is ook makkelijker, vertellen de raad van bestuur en gebiedsmanagers. De gebiedsmanagers merken op dat de instroom van jeugdreclasseringszaken de laatste tijd hoger is en dat de jeugdreclasserders moeten compenseren wat ontbreekt aan passend hulpaanbod. Dit leidt ertoe dat in sommige regio's ook een knelpunt ontstaat met het uitdelen van jeugdreclasseringszaken.

SKJ-registraties en verklaringen omtrent het gedrag

De inspecties hebben in negen dossiers van medewerkers gecontroleerd of de SKJ-registratie voldoet. Dit was in alle gecontroleerde dossiers het geval. Jeugdzorgwerkers vertellen dat er jeugdzorgwerkers zijn die nog niet SKJ-geregistreerd zijn, maar dat deze jeugdzorgwerkers onder supervisie van collega's met een SKJ-registratie staan. Deze supervisor kijkt alle externe stukken na en gaat mee naar huisbezoeken en overleggen.

Daarnaast hebben de inspecties de tijdigheid en aanwezigheid van een bij de functie van jeugdzorgwerkers behorende verklaring omtrent het gedrag gecontroleerd. Ook dit was in alle gecontroleerde dossiers op orde.

Tijd en ruimte voor professionals

De inspecties hebben de afspraken ontvangen die in december 2023 zijn gemaakt met de VNG over de invoering van het landelijk tarief en een caseloadverlaging. Daaruit blijkt dat de caseloadverlaging van 1:12 eind 2024 gerealiseerd zou moeten zijn. In de praktijk horen de inspecties van jeugdzorgwerkers en de ondernemingsraad dat deze caseloadverlaging nog niet overal gerealiseerd is. De inspecties horen in de gesprekken met jeugdzorgwerkers voorbeelden van te hoge caseloads (van zestien, zeventien of twintig bij een volledige werkweek).

Jeugdzorgwerkers vertellen dat zij veel werk verrichten in weinig tijd en dat zij hierin soms grenzen over gaan. In een gesprek met de inspecties benoemen jeugdzorgwerkers dat het overgrote deel van de jeugdzorgwerkers tijd te kort heeft om alle stappen in elke casus bij te houden: dat kan gaan om het bijhouden van het dossier, de contacten met jeugdige en ouders en het aanhouden van termijnen. Zij vertellen dat casussen waarbij niemand aan de bel trekt onzichtbaar worden.

Jeugdzorgwerker: "Toen ik kwam in 2018 was dit een heel stabiel team. Dat is nu lastiger om het stabiel te houden. Reden dat collega's vertrekken is dat zij de voldoening niet meer uit het werk kunnen halen. Het is complexer geworden, de juiste hulp vinden is lastig, lastig om verandering te bewerkstelligen. Het is lastig de moed erin te houden."

De leden van de ondernemingsraad vertellen dat de werkdruk per team verschilt. Dit heeft onder andere te maken met verschillen in contractering (in Amsterdam bijvoorbeeld gezinsgericht). De verschillen hebben daarnaast te maken met regionale verschillen in de arbeidsmarkt en de instroom van nieuwe jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen. De ondernemingsraad vertelt dat in een aantal regio's de werkdruk hoog is. Daar bovenop komt de druk van de eerder genoemde 'ruisdossiers', vertellen de leden van de ondernemingsraad.

Jeugdzorgwerkers vertellen dat er vanuit het management drie keer per jaar trainingen voor het team worden ingepland. Met de gebiedsmanagers is ook ruimte om het volgen van aanvullende trainingen te bespreken. In het jaarlijkse gesprek wat

jeugdzorgwerkers met de gebiedsmanagers hebben, wordt de scholingsbehoefte ook besproken, horen de inspecties van de jeugdzorgwerkers.

Tekortkomingen

- > De WSS JB&JR heeft niet voldoende personeel, om de wettelijke taken voor elke jeugdige (en diens gezin) conform wet- en regelgeving en professionele richtlijnen uit te voeren.
- > De WSS JB&JR voldoet niet aan de landelijk afgesproken caseloadnorm per jeugdzorgwerker.

Norm 5.5

Norm	Oordeel
De bestuurder organiseert in- en tegenspraak.	++
Waar kijken de inspecties naar? De gecertificeerde instelling organiseert in- en tegenspraak. Zo zorgt de gecertificeerde instelling dat op verantwoorde wijze het intern toezicht georganiseerd is, door bijvoorbeeld een raad van toezicht en/of het (laten) uitvoeren van audits. Ook benut de gecertificeerde instelling de inspraak van de medewerkers. De bestuurder motiveert zijn (voorgenomen) besluiten en deelt deze tijdig, zodat de inspraak/belangenbehartiging hierop van invloed kan zijn. De prestaties van de bestuurder en de resultaten van de taakuitvoering zijn onderwerp van gesprek met de medezeggenschapsorganen en interne toezichthouder Het bestuur legt verantwoording af over beleid, kwaliteit, veiligheid, continuïteit en financiën. Die verantwoording vindt in ieder geval jaarlijks plaats in het jaarverslag, maar ook incidenteel voor interne en externe belanghebbenden. Het bestuur heeft oog voor de belangen van alle betrokkenen, zoals patiënten, cliënten en zorgverleners.	

In- en tegenspraak cliëntenraad

Leden van de cliëntenraad vertellen de inspecties dat zij gevraagd en ongevraagd advies kunnen geven aan de raad van bestuur en dat zij bijvoorbeeld de klachtenprocedure en teksten van folders voorgelegd krijgen om mee in te stemmen. De cliëntenraad bespreekt daarnaast ook verantwoordingsdocumenten (jaarverslag, klachtenverslag, cliëntenkrant).

De inspecties horen van de cliëntenraad dat WSS JB&JR hen faciliteert als het gaat om reiskosten en andere onkosten, en een plek om te overleggen. De cliëntenraad vertelt dat hun adviezen allemaal worden 'meegenomen'. De leden van de cliëntenraad kunnen voorbeelden geven waarbij hun adviezen zijn overgenomen, zoals de aanpassing van een folder en het instellen van 'de dag van de cliënt'.

Lid van de cliëntenraad: "Adviezen die moeten leiden tot verandering worden meegenomen maar dat gaat nu eenmaal niet snel. Het is een vrachtschip wat je moet keren en dat gaat jaren duren helaas."

In- en tegenspraak ondernemingsraad

Leden van de ondernemingsraad vertellen dat zij belangrijke onderwerpen redelijk vroeg te horen krijgen van de raad van bestuur, soms vooruitlopend op het officiële instemmingsproces. De raad van bestuur stemt bijvoorbeeld met hen af over de manier

waarop voorgenomen veranderingen het best met medewerkers kunnen worden gecommuniceerd. De leden van de ondernemingsraad vinden dat zij geluiden uit de organisatie goed terug kunnen geven aan de raad van bestuur. Over de inzet van de praktijkcoaches heeft de ondernemingsraad de raad van bestuur geadviseerd. De leden van de ondernemingsraad geven aan niet te zijn betrokken bij de keuze van de raad van bestuur om met het *Handelingsperspectief* te gaan werken.

Lid van de ondernemingsraad: "Ik heb me altijd wel gehoord gevoerd door de bestuurders. Er wordt niets aan de kant geschoven. Zij pakken goede ideeën op, geven ook toelichting wanneer iets niet wordt overgenomen."

In- en tegenspraak raad van toezicht

Uit de gesprekken met de raad van toezicht blijkt dat zij op de hoogte zijn van de resultaten uit de BI-tool en de audits. De leden van de raad van toezicht vertellen dat de managementrapportages steeds beter worden, op basis waarvan zij hun werk steeds beter kunnen doen. De reflectie van de raad van bestuur die is toegevoegd aan deze managementinformatie ziet de raad van toezicht als een goede toevoeging. De raad van toezicht bevraagt de raad van bestuur aan de hand van de managementrapportages en reflectie. Samen met bevindingen uit eigen werkbezoeken in de organisatie gaan de leden van de raad van toezicht in gesprek met de raad van bestuur. Zowel de raad van bestuur als de raad van toezicht vertellen dat dit kritische gesprekken kunnen zijn waarbij de raad van toezicht in- en tegenspraak biedt.

In- en tegenspraak binnen de organisatie

Over de onderlinge in- en tegenspraak en de aanspreekcultuur vertellen de directeuren dat dit een aandachtspunt is. Zij benoemen dat het belangrijk is dat binnen de teams kritisch wordt bevraagd en doorgepakt. Een aantal jeugdzorgwerkers benoemt dat zij het lastig vinden om collega's aan te spreken, maar dat zij dit wel doen. Zij geven als voorbeeld dat zij de collega aanspreken op het moment er bij de overdracht van een jeugdige blijkt dat een jeugdige een jaar lang niet is gesproken.

Jeugdzorgwerker: "Er mag wel iets veranderen in hoe kritisch we zijn naar elkaar toe. Als het gaat om elkaar aanspreken dan zouden we daar nog wel stappen in mogen zetten."

De inspecties zien dat WSS JB&JR interne audits uitvoert op het primaire proces. Ook voert het Keurmerkinstituut jaarlijks een externe audit uit. WSS JB&JR gebruikt deze informatiebronnen in hun pdca-cyclus (zie norm 5.2).

Jaarverslag

De inspecties zien dat de raad van bestuur zich jaarlijks verantwoordt in een jaarverslag over beleid, kwaliteit, veiligheid en continuïteit en financiën.

Bijlage 1: Verantwoording van het toezicht

De inspecties voerden het toezicht bij WSS JB&JR voor de clusters Rotterdam Rijnmond, Zuid en Utrecht/Flevoland, uit op 4, 5, 10, 11, 12 en 13 maart 2025. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikten de inspecties voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- > Telefonische gesprekken met zes jeugdigen.
- > Telefonische gesprekken met negentien ouders.
- > Een gesprek met de raad van bestuur (voorzitter en lid) van Stichting Partners voor Jeugd (PvJ) waar WSS JB&JR onder valt en de twee directeuren van WSS JB&JR.
- > Een gesprek met de voorzitter en een lid van de raad van toezicht van Stichting Partners voor Jeugd (PvJ) waar WSS JB&JR onder valt.
- > Een tweede gesprek met de raad van bestuur (voorzitter en lid) van Stichting Partners voor Jeugd (PvJ) waar WSS JB&JR onder valt en de twee directeuren van WSS JB&JR.
- > Een tweede gesprek met de voorzitter en een tweede lid van de raad van toezicht van Stichting Partners voor Jeugd (PvJ) waar WSS JB&JR onder valt.
- > Een gesprek met drie leden van de cliëntenraad.
- > Een gesprek met drie leden van de ondernemingsraad.
- > Tien groepsgesprekken met in totaal 42 jeugdzorgwerkers.
- > Tien gesprekken met in totaal tien gedragswetenschappers, tien gebiedsmanagers en twee praktijkcoaches.
- > 26 één-op-één gesprekken met jeugdzorgwerkers, waarbij de inspecties op basis van een aantal criteria zelf de cliëntdossiers hebben geselecteerd waar ze met de jeugdzorgwerker naar keken.
- > Negen personeelsdossiers, waarbij de inspecties op basis van een aantal criteria zelf de dossiers hebben geselecteerd. Hier waren twee medewerkers bij aanwezig.
- > 31 cliëntdossiers, onder andere op de aanwezigheid van een plan en risico-inschattingen en -beoordelingen, waarbij de inspecties op basis van een aantal criteria zelf de dossiers hebben geselecteerd.
- > Telefonische gesprekken met zeventien ketenpartners.
- > Vier gesprekken met vertegenwoordiging van (in totaal 29) gemeenten, en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).
- > Analyse van de volgende documenten:
 - > Website Partners voor Jeugd
 - > Werkinstructies digitaal handboek WSS JB&JR
 - > Overzicht kritieke prestatie-indicatoren aanvangsgesprek kind en plan van aanpak
 - > Overzicht vaste jeugdzorgwerker
 - > Overzicht verblijfsplekken jeugdigen
 - > Cijfers JBJR HR
 - > Jaarverslag 2023
 - > Jaaroverzicht 2023
 - > Kerngetallen 2023
 - > Jaaroverzicht klachten 2023 en 2024
 - > Oorzakenoverzicht daling kritieke prestatie-indicatoren sep-okt 2024
 - > Trendrapportage incidenten en calamiteiten 2024
 - > Overzicht verbetermaatregelen 2024 en bijbehorende toelichting

- > Analyse interne dossieraudit november/december 2024 en bijbehorend directiebesluit
- > Keurmerkinstituut rapport 2024
- > Plan van aanpak WSS JB&JR naar aanleiding van: Casusonderzoek pleegzorgmeisje Vlaardingen (2025)

Bijlage 2: Toezichthistorie 2020 tot heden

Op 28 januari 2020 kreeg WSS JB&JR een aanwijzing van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. De inspectie had op basis van een onderzoek vastgesteld dat WSS JB&JR niet bij alle kinderen over wie zij een kinderschermingsmaatregel uitvoerde zicht had op de veiligheid. De inspectie had er op dat moment op basis van het voorafgaande toezichttraject geen vertrouwen in dat WSS JB&JR deze situatie op korte termijn zou opheffen zonder de inzet van een bestuursrechtelijke maatregel.

In juni 2020 voldeed WSS JB&JR aan het eerste onderdeel van de aanwijzing en in november 2020 beëindigde de inspectie de aanwijzing. Op basis van verschillende toezichtbezoeken concludeerde de inspectie dat de basis bij WSS JB&JR weer op orde was.

Tot maart 2022 monitorden de inspecties het traject van implementatie en borging actief en stelden toen vast dat de voorgenomen verbeteringen daadwerkelijk waren geïmplementeerd. De inspecties vertrouwden erop dat WSS JB&JR de verbeteringen duurzaam bestendigde.

In oktober 2022 spraken de inspecties een aangepaste werkwijze met WSS JB&JR af met betrekking tot de verplichte meldingen. De inspecties constateerden dat WSS JB&JR al geruime tijd inhoudelijk goed en gedegen onderzoek deed naar aanleiding van verplichte meldingen. Het was de aanname van de inspecties dat WSS JB&JR haar lerend vermogen vergrootte als de inspecties op een andere manier omgingen met het behandelen van meldingen. Bovendien wilden de inspecties meer focus leggen op de resultaten van ingezette verbetermaatregelen in de praktijk. Deze werkwijze hield in dat WSS JB&JR alle verplichte meldingen bij de inspecties meldt en intern onderzoek uitvoert maar dat de inspecties deze verplichte meldingen alleen in behandeling nemen als er sprake was van acuut gevaar en/of zeer ernstige schade en/of mediagevoeligheid.

In mei 2023, november 2023 en september 2024 evalueerden de inspecties deze werkwijze met WSS JB&JR. Conclusie was steeds dat de aangepaste werkwijze gecontinueerd werd. Lopende het geïntensiveerde toezicht hebben de inspecties deze werkwijze opgeschort.

In november 2023 informeerde WSS JB&JR de inspecties over hun werkwijze verbetermaatregelen opstellen en opvolgen naar aanleiding van calamiteiten. Dit in navolging van de brief van oktober 2022 waarin de inspecties aan hebben gegeven het toezicht meer te willen richten op in hoeverre de verbetermaatregelen door WSS JB&JR worden opgevolgd en welk effect deze hebben. De inspecties stelden vragen over het tempo waarmee verbetereffecten werden gerealiseerd. WSS JB&JR gaf aan dat zij per bevinding het risico bepalen en er soms voor kiezen om gelijk iets op te pakken/in te zetten. WSS JB&JR wil de doorlooptijden omlaag brengen door strakkere regievoering op de verbetermaatregelen.

Na de verplichte melding van de opname van een meisje in het ziekenhuis met zeer ernstig blijvend letsel (calamiteit) in mei 2024 zijn de inspecties een onderzoek gestart.

Op 22 januari 2025 voerden de inspecties een gesprek met de raad van bestuur en de raad van toezicht over het rapport van de inspecties over casus Vlaardingen.

Op 30 januari 2025 publiceerden de inspecties de [Zakelijke weergave casusonderzoek pleegzorg meisje Vlaardingen](#). Hierin concludeerden de inspecties dat:

- > WSS JB&JR onvoldoende zicht had op de veiligheid van het meisje in het pleeggezin. Signalen van onveiligheid van het meisje zijn meerdere malen niet opgepakt en zijn onvoldoende in samenhang beoordeeld. Bij verschillende situaties is niet conform de eigen meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, de richtlijn Kindermishandeling of de richtlijn Pleegzorg gehandeld.
- > WSS JB&JR onvoldoende actie heeft ondernomen om zicht op de veiligheid van het meisje te krijgen en te houden nadat zij in december 2023 aangaf mishandeld te worden. De inspecties rekenen dit WSS JB&JR zwaar aan, omdat zij juist op het punt van zicht op veiligheid in 2020 een aanwijzing van de inspecties heeft gehad.
- > WSS JB&JR onvoldoende planmatig heeft gewerkt en onvoldoende regie heeft gevoerd. Zij heeft onvoldoende koers bepaald en heeft zich in haar koers laten (af)leiden door de pleegouders en pleegzorgaanbieder Enver.
- > WSS JB&JR de mogelijkheden voor een plaatsing van het meisje binnen haar familie onvoldoende heeft onderzocht en onvoldoende heeft gewerkt aan contactherstel tussen het meisje en haar moeder en familie.
- > WSS JB&JR in aanloop naar deze calamiteit niet voldeed aan de norm 3.2 uit het JIJ-kader. WSS JB&JR heeft haar organisatie niet zodanig ingericht dat deze redelijkerwijs leidde tot verantwoorde hulp voor het meisje.

Gezien de ernstige tekortkomingen in het handelen van WSS JB&JR ten aanzien van de zorg en hulp aan het meisje en op basis van de conclusies van dit onderzoek hebben de inspecties op het moment van afronding van het calamiteitenonderzoek zorgen over het handelen van WSS JB&JR in andere casuïstiek. Daarbij hebben de inspecties op het moment van afronding van het calamiteitenonderzoek onvoldoende vertrouwen in de verbeterkracht van WSS JB&JR, mede naar aanleiding van het eerdere toezicht en de mate waarin de organisatie erin slaagt om de verbeteringen vast te houden.

Bijlage 3: Screening clientdossiers 28 januari 2025

Op 28 januari 2025 voerden de inspecties een eerste screening van de cliëntdossiers uit bij WSS JB&JR, gericht op zicht en regie op veiligheid van jeugdigen. De inspecties hebben op deze dag dertien willekeurig uitgekozen dossiers gescreend middels een checklist. Daarmee hebben de inspecties inzage verkregen in het clientvolgsysteem van WSS JB&JR en een eerste toets kunnen doen op de navolgbaarheid van de werkzaamheden van de jeugdzorgwerker in het clientdossier.

Tijdens het inspectiebezoek van 28 januari 2025 constateerden de inspecties op basis van de screening dat er signalen van mogelijk acute en structurele onveiligheid van jeugdigen in een pleeggezin waren, waar niet adequaat op leek te worden gehandeld door WSS JB&JR.

De inspecties leggen op 28 januari 2025 in gesprek met de raad van bestuur van WSS JB&JR een directe maatregel op. WSS JB&JR heeft de opdracht gekregen om direct zicht te hebben op de (on)veiligheid van de jeugdigen, de situatie van acute onveiligheid op te heffen en concrete stappen te zetten op structurele veiligheid van de jeugdigen te waarborgen.

WSS JB&JR heeft de directe maatregel uitgevoerd door op 30 januari 2025 een resultaatsverslag, voor beide jeugdigen een veiligheidsbeoordeling en een veiligheidsplan aan te leveren. In gesprek met de inspectie heeft WSS JB&JR vervolgens toegelicht wat voor werkzaamheden zij bij deze jeugdigen de afgelopen periode heeft verricht. WSS JB&JR noemt hierbij het maken van veiligheidsafspraken, het aanvragen van extra hulp en het voortdurend overwegen van een verzoek tot over-/uitplaatsing.

De inspectie heeft de directe maatregel op 30 januari 2025 beëindigd.

Bijlage 4: Digitale vragenlijst

Een bron bij het toezicht op de gecertificeerde instellingen is een digitale vragenlijst die ouders en jeugdigen in kunnen vullen.

Op 5 maart 2025 is WSS JB&JR verzocht de mail met de link naar de digitale vragenlijst te versturen naar alle cliënten. WSS JB&JR heeft hierna meermaals aangegeven dat zij de vragenlijst niet passend vinden bij hun doelgroep; ze maken zich zorgen over de hoeveelheid en de kwaliteit van de respons. Hierna hebben de inspecties de digitale vragenlijst aangepast.

Op 27 maart 2025 hebben de inspecties opnieuw verzocht de mail met de link naar de digitale vragenlijst te versturen naar alle cliënten. Vanwege achterblijvende respons hebben de inspecties op 10 april 2025 WSS JB&JR verzocht hier een reminder voor te versturen. Uit dit gesprek bleek dat de mail met de link naar de digitale vragenlijst niet centraal is verstuurd naar alle cliënten maar dat aan de jeugdzorgwerkers is verzocht hun cliënten te mailen.

Op 16 april 2025 was er een respons van 17 van de in totaal net iets meer dan 7000 cliënten van WSS JB&JR (peildatum 7 februari 2025). Omdat de inspecties met deze respons (0,2%) geen representatief beeld kunnen ophalen uit de resultaten van de vragenlijst, hebben de inspecties besloten de resultaten van de digitale vragenlijst niet mee te nemen in de bevindingen.

Bijlage 5: Toetsingskader

Zie aparte bijlage.